

MAGYAR LAPOK

+ 3 Lei

Taxa postală plătită în aur
aprobării Dir. Gen. PTT R.

Róbert urnak
BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 215 (1361) szám * Szerda, 1936 szeptember 23

Főmunkatárs:
dr Gyártás Elemér

Bonyodalmak a Népszövetség közgyűlésén

Az igazoló bizottság megalakítása nagy nehézségek közt ment végbe. — Hiányzik Olaszország, megjelent a négus

Genfből jelentik: A Népszövetség közgyűlése hétfőn délelőtt a megalakulás alakszerűségeivel foglalkozott. Ezen a bevezető ülésen az abesszin küldöttség is ott volt, az olasz azonban hiányzott. Az ülés soros elnöke, Vicuna chilei főmegbízott nyitotta meg a közgyűlés tanácskozásait. Megnyitójában utalt a Népszövetség újjászervezése szükségére, hogy általánosabb kiterjedésű és erősebben ható tudjon lenni.

Azután megalakították az igazoló bizottságot, még pedig elég nehézség között. Az előzetes tárgyalások során a Népszövetség főtitkára olyan bizottságot akart összehozni, amelyben túlsúlyban lettek volna az olasz-pártiak. Azonban ennek úgy az angol, mint a francia küldöttségek az orosz és török részről kifejtett nyomásra ellenmondottak. Ezek után a bizottságban való részvételre hiába szólítottak fel egyes kizemelteteket; egyik se akarta vállalni. Tehát a Népszövetség közgyűlése előtt nem volt hivatalos indítvány a bizottság névsorára.

Ehelyett Eden angol külügyminiszter terjesztett elő egy névsort, amiben a francia, orosz, cseh és török küldöttség vezető tagjait s köztömbös színűeként Peru, Hollandia és Új-Zealand küldötteit ajánlotta az igazoló bizottságba. Az abesszin küldöttség titkos szavazást kért. A titkos szavazás eredménye az lett, hogy az ajánlott nevek közül kiesett az orosz Litvinov és a görög Politisz jött be helyébe.

Az igazoló bizottság ilyen összeállítását után délután öt órára tűzték ki a tulajdonképpeni közgyűlést.

A négus utolsó diplomáciai kártyája.

Hétfő délután negyedhat órakor kezdődött meg a Népszövetség közgyűlésén az elnökválasztás. Elnökök választották 44 szavazattal 5 ellenében Sawedra Lamas argentinai külügyminisztert, ki megnyitó beszédet mondott s ezzel megkezdődött a tulajdonképpeni közgyűlés.

Az elnöki megnyitó után az igazoló bizottság elnökéül választott Politisz adta elő, hogy minden küldöttség megbízó levelét tudták igazolni, de Abesszinia képviselőinek a kérdésében nem tudtak még határozni. Ez a kérdés hosszabb vizsgálatra szorul, miért is az igazoló bizottság kéri, hogy a közgyűlés addig ne döntson az abesszin meghatalmazás felől, míg a bizottság újabb jelentést nem terjeszt elő. A köz-

Olaszország csak azoknak enged jogot Abessziniában, akik elismerik az ottani olasz kormányzatot

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia-ban a lap főszerkesztője, Gayda ír arról, hogy mi a jelentősége az Abesszinia felőli népszövetségi állásfoglalásnak.

— Italia. — mondja a cikk, — mindaddig távolmarad Genfől, míg oda egy abesszin küldöttséget engednek be. Italia nem járulhat hozzá, hogy egy menekült etióp-csoport Genfben örökké képviselői akarjon egy megbukott ba-

gyűlés ezt a javaslatot elfogadta.

Hétfő délután az igazoló bizottság körében túlnyomó volt az az álláspont, hogy az abesszinia megbízólevelet nem lehet elfogadni. Ezzel szemben az abesszin küldöttség névszerinti szavazást akar kérni, s ha a többség nem szavazna mellettük, akkor a négus a hágai nemzetközi bírósághoz fordul.

Meglehetősen izgalmat kellett úgy a genfi községben, mint a Népszövetség körében, hogy a négus délután felhathat repülőgépen megérkezett Genfbe. Azonnal a népszövetségi palotába ment, s az ottani igazolási vitába mindenképpen befolyt kíván. Környezetéből szerzett értesülés az, hogy a négus ebben a kérdésben a közgyűlés előtt felszólalni kíván.

A Népszövetség angol küldöttsége körében a nézet az, hogy a négus most az utolsó diplomáciai kártyáját játszdja ki; azonban kísérletezése reménytelen. A Reuter-ügynökség értesülése szerint még Litvinov is tartózkodik attól, hogy a kérdésben állást foglaljon.

Fordulat az abesszinek javára?

Genfből jelentik: A négus megérkezése után Abesszinia igazolása kérdésében mind zavarteltőbb lett a közgyűlésen kívüli vitatkozás. Az igazolás függőben maradása miatt a közgyűlés érvényességét is többen kifogásolták.

Az igazoló bizottság előbb az abesszin megbízólevelét visszautasítását kívánta javasolni. Újabb fordulat az, hogy most már maga a bizottság a kérdést a hágai bíróság elé kívánja utaltatni. A hágai döntésig persze az abesszin küldöttség részt venne a közgyűlésen.

Olaszország küldöttsége eddig várakozott, hogy mi lesz Abessziniával. Az újabb fordulat hírére a küldöttség itten időző megfigyelői kijelentették, hogy ezek után Olaszország nem jelenik meg a Népszövetség közgyűlésén. Az olaszok szerint az ügyek idefejlésével a Népszövetség sokat vétett saját fennmaradása és megerősödése ellen. Világpolitikai tényezőként nem lehet erőltetni egy volt afrikai államot. Hogy mégis a helyzet idefejlődésére adnak módot, ezt Olaszország annak tulajdonítja, hogy a Népszövetségben a fasisztaellenes pártirányok s a kommunista és szabadkőműves befolyások kerültek felül.

talmat. Nem kéri az olasz szuverenitás elismerését Etiópia fölött, mert az már megingathatlan tényre változott. Az elismerés inkább a többi hatalmat érdekli. Mert valójában úgy áll a helyzet, hogy Italia nem tudhat idegenek javára addig semmiféle jogot elismerni Etiópiában, míg ezek az idegen hatalmak is minden kétértalmosság nélkül el nem ismerik az ottani olasz kormányzatot.

Polgármesterek a polgárok nélkül vagy a polgárokkal

Az ország városainak polgármesterei múlt hét közepén két napig tartó tanácskozást folytattak Târgu-Muresen, a székelylakta vidékeknek ebben a legnagyobb városában. A tanácskozásnak ez a város volt a külső kerete. Belső keretül pedig az úgynevezett „Városok egyesülete” (Uniunea oraşelor) szolgált, mely tizenegy év előtt létesült a városi érdekek közös előmozdítása érdekében, de nem a városok társadalmi bevonásával, csak a város vezető tisztviselőinek, s a városoknak, mint jogi személyeknek a belépésével. Tehát bizonyos tekintetben úgy is hat ez a szervezet, mintha a városoknak valami hivatalos összegező testülete volna. Azonban mégse egészen ilyen hivatalos testület, mert semmi rangja, vagy törvénybeli elismerése nincs az ország közigazgatási szervezetében, hanem csak az általános egyesületi jog alapján működő összegyűlés, illetve ennek a gyűlekezésnek az intéző és végrehajtó társadalmi alakulata.

Igaz, hogy ebben a társadalmi alakulatban mind a városok mindenkori polgármesterei az elnökök, alelnökök és egyéb vezető tisztviselők. Tehát egyesületi szerepük nem az ő egyéniségükhöz, hanem hivatalukhoz van kötve. Amennyiben polgármesterségük megszűnik, akkor az egyesületben való tisztségük is megszűnik, illetve átszáll a helyükbe lépő új polgármesterekre. Ennek megfelelően az is bizonyos, hogy az egyesület tagsági díjait nem ezek a polgármesterek, mint magányosok fizetik, hanem a városi pénztárak adják össze. Éppen úgy az egyesület irodái és egyéb hasonló természetű kezelői munkálatait is a városok polgármesterei hivatalai végzik. Ekként ez az egyesület, ha külső megjelenése szerint hasonló is az egyéb társadalmi egyesületekhez összeállításában és működésében mégis a hivatalos közigazgatásnak valamelyes megnyilvánulása. Tehát mintegy átmeneti alakulat a társadalmi egyesületek és hivatalos szervezetek között.

Célja szerint ez az egyesület tulajdonképpen annak a különleges működési körnek akart az összes városokra nézve kezdeményezője és előmozdítója lenni, melyet „modern városfejlesztési politikának” neveznek. Benne van ebben a városok építkezésének, utcaszabályozásának, közhasznú intézményekkel és közüzemekkel való ellátásának a kérdése, továbbá a város és környéke magasabb művelődési igényeinek a kielégítése, a szellemi fejlődések vidékenkénti, országgrészenkénti és országos központjainak minél vonzóbb és termékenyebb kialakítása. Valóban szép és nagyrendeltetésű célkitűzések, melyekben a városoknak külön-külön is sok a munkájuk, sőt elsősorban és legfőképpen csak nekik van munkájuk, de ha egy országos szakegyesület is szolgálatukra áll ebben, azzal mindenesetre csak hálaforrásra kötelezi az egyes városokat.

Nem lehet tehát azt mondani, hogy erre a városok egyesületére szükség ne volna. Csak éppen tisztázódnia kellene, hogy mi is a szerepe a városok életében. Ahogyan most Târgu-Muresen ez a városi egyesület szerepelt, még sok zavarosságot mutatott. Az elnökök, Donescu bucuresti főpolgármesternek a megnyitójából azt lehetett kivenni, hogy az elnök ur fel-fogása szerint az egyesület legfőbb rendeltetése az állam és a városok közötti osztozkodás szabályozása. Erre nézve jellemzőek az elnök ur

következő mondatai: „Gondolják meg kartárs urak, mennyi szolgáltatást ad minden városi ember az államnak, s milyen keveset ad vissza az állam mindenik városnak. Tudják, hogy mennyit vesz be az állam Bucurestiben? Egész költségvetésének az egyharmadát, ötmilliárdot évenként. Viszont nem járul hozzá semmivel a főváros fejlődéséhez.” Ilyen megállapítások folyományaként aztán a szónok mingyárt javaslatot is tett, hogy minden adóból vagy illetékből, melyet az állam beszed a városi polgároktól, bizonyos legkisebb százalékot adjon vissza a városoknak. Egy közös pénzalap volna így alkotható, melyből a városok által alkotott közös terv szerint osztanák ki a segélyezéseket az egyes városok részére.

Tehát az elnök ur szerint a városok egyesülete ennek a közös városi alapnak lenne majd valami intéző testülete. Ötletnek elég érdekes, csak az a kérdés, hogy nem lenne-e az állami adóztatások újabb emelkedésének az előidézője? Az állam ugyanis az emelést azzal indokolhatná, hogy minden adójából a városoknak is vissza kell adnia. Másrészt a közös városi pénzalap még inkább függővé tenné a városokat most már egy egyesülettől is, melyben igen természetesen a nagyobb városok lennének túlsúlyban, sőt elsősorban maga a főváros. Viszont a fejlesztésre leginkább rászoruló kisebb városok csak morzsákat kapnának az osztzkodásból, vagy még azt se, mert az állam a városi egyesület szakvéleményére hivatkozhatna, mikor a közös városi alaptól a kisebbeket mostoháiban részeltetné. A városi egyesület mai udvarias belső békéje mindenestre megszűnnék, mikor ott pénzen való osztzkodásról kellene határozni.

Másik rendeltetés, amit a városi egyesületre nézve fötben kiemelték: ennek az egyesületnek szaktestületként való közreműködése, mikor közigazgatási kérdésekben az országgyűlés törvényt akar alkotni, vagy a kormány rendeleteket akar kibocsátani. A fargumureşi gyűlésen jelen volt a belügyminiszter képviselőjeként Bárcá államtitkár is, ki szintén hivatkozott az új közigazgatási törvényre, mint amely összefüggésben van az egyesület céljával és működésével. Világosabban utalt rá az egyesület főtitkára, Roban Joan, hogy az új közigazgatási törvény előtervezési munkálataiban az egyesület szakértői közreműködését a belügyminisztérium igénybevette. Együttal ugyan csak a főtitkár az ő éves jelentése végső következtetéseként azt hozta ki, hogy az egyesületnek a törvényhozásban való részesezés hatá-

körét és tekintélyét kell elérnie. Végezetül pedig záró beszédében Donescu elnök is azt mondta, hogy az egyesületnek azzá a fórummá kell változnia, melyen át a városok kívánalmi törvényekké tudnak alakulni.

Ezek szerint a városi egyesület gazdasági és politikai vonalon is valami olyan fejlődésre vágyik, mely mintegy közvetítő összegeződés lenne, afféle szaktestület az egyes városok és az állami magasabb hatóságok között. Közbenjáró is, de némileg fölttes hatóság is, melytől a városoknak központból való pénzbeli ellátása függne, s melyen át a törvényhozásba is befolyást kapnának a városok. Az egyesület fejlődésének ilyen iránya mintha nagyralátó volna: mintha többet akarna, mint amennyi megfelel a természetességnek. Nem az alapozásokat építgeti, hanem minél büszkébb és magasabbra jutó tetőzetet akar. Egy kissé mintha felejtene, hogy a városok saját közönségéből kell kiindulnia a fejlődésnek, a városok önrendelkező képességének kell bizonyosnak és erősnek lennie. Csak amikor így egészséges, önmaguk lábán állani tudó egyes városok vannak, azokból állhat elő valami olyan közösség, mely a magasabb fokú fejlődésben egymás segítségére siet.

Nézetünk szerint a mostani városi összefogvelen azok látták meg helyesebben az egyesület célját és rendeltetését, akik a város-

fejlődések érdekében a helyi pénzügyi megalapozásokért emeltek szót, s azt a kívánalmat hangoztatták, hogy „a községi önkormányzat valóságga legyen.” Érdekes, hogy ez utóbbi kívánalomnak az okiráltság egyik városából, Focsaniból adtak hangot. Onnan is egy időközi bizottsági elnök. Azt szokták mondani, hogy a helyi önkormányzat eszméjének a régi királyságban nincs híve és megértője. A fargumureşi gyűlés etekintetben, ime, igen illetékes és értékes cáfolatot hozott. Akik egy-egy várost, vagy falut nem felülről kezelnek, hanem belülről látnak bele és belülről éreznek együtt vele, azok egytől-egyig rájönnek arra, hogy csak a helyi erők lelkesedése, helyszerelete és önmagáért való tördése az, ami az illető helyi életet legjobban, legegyszerűbben tudja igazgatni. Csak ilyen önmagából igazgatás tud önként ható lenni, összetartást és áldozatkésztséget kifejteni, s így nemcsak anyagi, de erkölcsi alapon is szilárdtságot, állandóságot és folytonosságot biztosítani.

A városok egyesülete igen jól tenné, ha nem új hatósági fokozat kiképzését erőltetné a városok fölött. Ehelyett annak a közvéleménynek a kifejlesztésén kellene dolgoznia, mely a helyi közelet önkormányzati kívánalmait mind jobban és mind meggyőzőbben fölkarolja.

Kinába indul egy ardeali ferences pap

— A társadalom támogatását kéri miköltségeihez —

Öt éve annak, hogy az első magyar ferences misszionáriusok Kína földjére léptek. Hunan tartomány Paoking nevezetű székvárosában állapodtak meg. Akkor a 3000 km. területű és 5 millió lakossal bíró tartományban mindössze 100 katolikus találtak, ma már 1500 hívőjük van és körülből ugyanannyi hitújónkuk. Erdemeik elismerésül a Szentatya a magyar ferences missziót függetlenítette és első előjárójává Károlyi Bernát ferences missziós atyát nevezte ki.

A kis csoport hősi munkája lelkesítőleg hatott az egész magyar közvéleményre. A magyar ferencesek kínai misszióját élénk figyelem kísérte világiak és egyháziak részéről egyarant.

Bizonyítéka ennek az a sok cikk, amely lapunk hasábjain jelent meg.

A napilapok már hozták, hogy ősszel újabb csoport indul a Kinában dolgozó ferencesek segítségére. Örömmel jelenthetjük, hogy e csoportnak ardeali tagja is van. Ifju levita, alig egy éves pap. A hunedoarai ferences teológia legújabbán végzett növendékeinek egyike, P. Werner A djutusz, aki hősi elhatározással vállalkozott a nagy munkára. Ardeal földjéről ő az első missziós pap, aki Kinába készül. Október elsején indul Magyarországra, hogy ott a Kinába induló ferences csoporthoz csatlakozzék.

Október hó 15-én indulnak neki a végt-

Trappista matutinum

Irta: Just Béla

Tamé. A kolostor, ahol most élek, örökké árnyékban van. A nap néha átör a fákon és megpihen a sötétszürke falon, de a győzelem csak pillanatokig tart: szél kerekedik s a felhő még mélyebb árnyékba borítja a tájat. Kora reggel pedig váltás köd esavarodik az épület köré, behatol a cellákba s annyira benedvesíti a párnát, hogy amikor felébredek, azt hiszem, éjjel sírtam álmomban. Ez a köd minden reggel feljön a völgyből napkelte előtt, a tikkasztó nyári napokon éppúgy, mint februárban, amikor a mosdóvíz megfagy. Mondtam is tegnap Robert atyának, aki a kolostori vendégek ügyeit intézi: „Csodálom, hogy maguk olyan egészségesek itt, a hideg falak között. Nem érzi reggel, hogy nyirkos a párnája?” — „Szerencse, hogy nincs párnánk és a mellett már rég a templomban vagyunk, amikor a maga köde megjelenik.”

Ha hozzám szól, arcáról minden mosoly eltűnik és olykor mintha némi gúnyt éreznék hangjában. De lehet, hogy csak képzelődöm. Ez a hat hónap rendkívül érzékenyvé tett s ami azelőtt közömbösen hagyott, most napokig nyugtalanít; a magány, cellám csendje, a kolostor légköre kifinomította érzékszerveimet: éjjel gyakran felébredek valami távoli lépés neszére, meggyújtom a gyertyát és már nem tudom, mi kellett fel. Otthon is megtörtént a dolog, de a következő pillanatban fáradtan zuhantam vissza az öntudatlanságba; itt csak fekszem a hátamon s míg a bútorok körvonala las-

san kiválik a sötéttől, míg a templom órája — egyetlen élőlény a végtelen éjben — érzéketlenül jelzi az időt, egész életem rámnehezedik. Régen elfelejtett dolgok nyugtalanítanak és az első pillanatban szinte értelmetlenül állok velük szemközt: mit akar tőlem ez a sötétkék filekalap és mögötte a Gare de l'Est csarnoka? Hideg kíváncsisággal nézem az éjszakán keresztül és amikor már-már ez a kíváncsiság is szétfoszlik, hirtelen megkapom a választ, mely feltámasztja multam egy darabját, nyugtalanít, gyötör. Ha fáradt vagyok, beletörődve engedem, hogy a képek, hangok, illatok megkínózzanak; mint a beteg, aki tudja, hogy a fájdalom legjobb ellenszere a szenvedés; de olykor szembe szállok velük, felülök ágyamban és olvasni kezdek, vagy zárt szemmel a fák zúgását hallgatom, amíg a szerzeteseket ébresztő harang meg nem szólal.

Cellám keskeny és sötét folyosóra nyílik, mely a templom oldalkórusával érintkezik. Mindig hallom lépteik kopogását, majd a zsolozsma hangját, élesen vagy elmosódva, a szélzúgás ereje szerint. Azután beáll az a perc, amikor már nem tudom szétválasztani a két hasonló hangot: lágyan elborít, mintha tiszta, természetfeletti fény lenne és végtelen józérssal alszom el megint. Ha néha álmodom, mindig a havasokon járok, szédület nélkül lépek oromról-oromra, lábam alig érinti a földet, arcom lángol a hideg levegőben és olyan erős fény vesz körül, hogy szemem belefájdul.

Hetente egyszer-kétszer én is felkelek a szerzetesekkel együtt és végighallgatom a matutinumot. Mikor januárban idejöttem, elhatároztam, hogy legalább külsőségekben alkalmazkodom a kolostori élethez: kettőkor keltem,

hétkor fekdtem és napközben is résztvettem minden közös imában, de néhány nap mulva különböző ervek kényszerének engedtem, lemondtam a tervről. Azóta már rájöttem, hogy nem annyira az én erőtlenségemen és gyávaságomon múltott a dolog, mint inkább a feladat nagysága és szándékom kétségtelenül tiszta, de természetlen lelkisége közötti aránytalanságon. Mert a képzelet, a kíváncsiság, az ismeretlen varázsa egyideig magával viszi az embert, de a lelkesedés rohamosan csökken és az első akadály megbénítja az akaratot; csak a vágy tud mindent leküzdeni és célhoz vinni: a kutató vágya az ismeretlen, homályosan sejtett világ-rész után, a szerelmes égető, nyugtalanító vágya, mely mint valami piros virág szökken a magasba és a szent hite, kiméletlen, vak vágya a Fény után. Mikor azt hiszed, hogy vége, nincs tovább, ők frissen, könnyedén repülnek tovább, mint az önmagát hajtó rakéta.

Tegnap este Claret abbé odafordul hozzám a vacsora végén: „Nem veszt részt az Urnapi matutinumon? Ha akarja, szívesen felkeltem.” Nem merem neki bevallani, hogy két hét óta mindig ébren vagyok, mikor a matutinumot jelző harang megszólal, mert túlságos jelentőséget tulajdonítana a dolognak és fürkésző tekintete előtt elpirulnék. Megköszönöm szívcsőségét és udvariasan almabort töltök poharára. Egy hónapja van Tamiában, nem tudom honnan és miért jött, meddig marad, mit csinál it, két-három nap is eltelik a nélkül, hogy az ékezesen kívül találkoznánk. Ha egymásba botlunk a kertben, vagy az erdőbe vezető ösvényen, néhány szót váltunk és folytatjuk utunkat. Valami öntudatlan szomorúság esőlog tekintetében, amit még fokoz hangjának

lennék tetsző tengeri utnak, mely hat teljes hétig tart.

P. Werner Adjutusz Ardeal több városában járt és tüzes, megrázó beszédben szólott a missziós hivatásról. Mindenkit missziós munkára hívott fel. Mivel pedig az idő rövidsége miatt mindenképp nem mehet el, szeretné, ha kérés szava a Magyar Lapok útján eljutna minden ardeali emberhez. Megértő támogatást kér, hiszen csak maga a hajóút egy órást nagy összeget tesz ki. Kéri az ardeali társadalmat, hogy pénzádománnyal támogassa azt a nehéz és hősi munkát, amelyre vállalkozott. Annál is inkább, mivel ő az első ardeali ferences misszionárius.

Kérjük kedves olvasóinkat, hogy pénzádományaikkal siessenek a szent ügy támogatására. Adományokat, mindig megjelölve a célt, elfogad a Katolikus Világ kiadóhivatala (Cluj, Str. Franciscanilor 1.) és a Magyar Lapok szerkesztősége.

A török miniszterelnök közvetítést kezdett a palesztinai arabok érdekében

Jeruzsálemből jelentik: Palesztinában egyre-másra folynak az angol csapatzállítások és az angol helyőrségek megrószítása. Különösen a vasúti vonalakat őrzik szigorúan a csapatzállítások alkalmával és a legmesszebb menő biztosító intézkedésekkel vigyáznak a rendre. Franzi bej kiáltványt intézett a palesztinai arabokhoz, amelyben arra serkenti őket, hogy követelményeikből egy hajszálnyit se engedjenek. Az arab hadsereg vesse latba minden erejét az újabban megindítandó harcokban. Angol lapok jelentései szerint a török miniszterelnök október elején Londonba utazik, hogy Anglia és az arabok között a békés megoldás érdekében közvetítő lépéseket tegyen.

Kétezer voltos áram halálos ütése. Aradról jelentik: Hétfőn este az aradi villamosműveknél Buzsák István főgépész az áram átkapcsolásakor kétezer Voltos elektromos áramütés érte. A szerencsétlen ember rendkívül súlyos égési sebeket szenvedett és kórházba szállítás után egy félórával meghalt. Súlyos égési sebeket szenvedett Pascu Ascaniu munkás is, életben maradásához azonban van remény.

erőltetett könnyedsége. Azt hiszem, senki sem lepődne meg, ha egyszer zokogva borulna az asztalra.

Mikor ma hajnalban megzörgette cellám ajtaját, már régen ébren voltam. Sietve felöltöztem és lebotorkáltam a templomba. A sötétség olyan athathatatlant volt, hogy a padok és mellékollárók körvonalait sem lehetett látni, az ember csak sejtette, hogy merre kell mennie. A szentély örökmécsa a rács mögött kétségbeesetten viaskodott a fekete, zajtalan hullámokkal, melyek álfutottak rajta, meglobogatták, de nem tudták kioltani: láthatatlan hajó lámpása a nagy éjszakában! A szerzetesek stallumait magas rács választja el attól a résztől, ahol a kolostor vendégeinek padsora van. Leültem s vártam, hogy a szentély melletti ajtó kinyíljék és az árnyak bevonuljanak a templomba. A csendet (még az örökmécs kanocénak sercegését is tisztán lehetett hallani) hirtelen erőlyes koppanás törte meg, azután harminc fehér árnyék mozdult meg és az Urnapi matutinum elkezdődött. Olyan némán feküdtek a földön a stallumok mentén, mint a halottak, de amikor az apát jelzése elhangzott, felébredtek titokzatos álmukból, melyben a látható világ belezuhan a láthatatlanba s amint a gyermek, mihelyt kinyitotta szemét, anyját keresi, még szorongva ugyan a leírhatatlan látomástól, ők is az oltár feletti mélyedésben megbújó Mária-szobor felé fordultak. Anyjukhoz és álmuk őrzőjéhez.

A sor szélén álló novicius kilépett a stallumból és az örökmécs lángjával meggyújtotta a könyvtartók mellé helyezett nagy sarga gyertyákat. A bőjtől és virrasztástól fakó arcok mégjobban elsápadtak a fényben, mintha a vér

Titulescu állapota hétfőn enyhült, kedden megint súlyosbodott

Negyedik vérátömlesztés is történt. — A legújabb orvosi jelentés szerint: a vég minden percben bekövetkezhet

Bucuresti saját tud. Hétfőn délután egy orvosi konzilium a következő jelentést adta ki Titulescu betegségéről.

A vizsgálatok, amelyeket eszközöltünk megengedik azt az állítást, hogy az akut vérszegénység, amelyben Titulescu szenved, betegség következménye, amely még július hónap utolsó napjaiból datálódik. A vérátömlesztés következtében előállt vérreakció kedvező jellegű és a beteg állapotának javulására enged reményt.

Állapota azonban továbbra is súlyos. Abrami professor ezt fűzte még az orvosi jelentéshez:

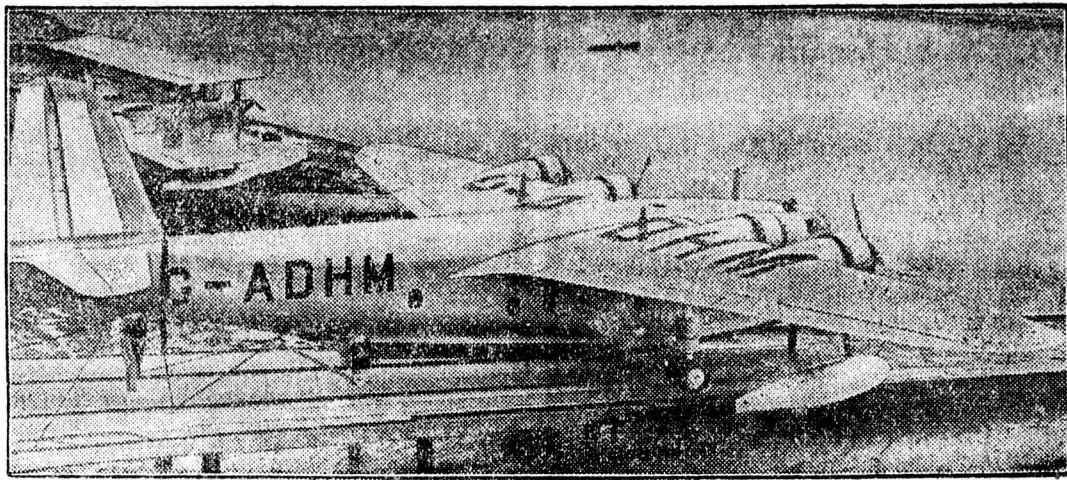
— Tegnap nagyon pesszimista voltam, most azonban, tekintettel arra, hogy tegnap a beteg állapota lényegesen javult, inkább optimista vagyok. De azért aggodalomra még mindig lehet ok.

A vérvizsgálat eredménye tegnap este a következő volt: a vörös vértestecskék száma a legutóbbi 1.200.000-ről 1.300.000-re emelkedett.

a hemoglobinnak mennyisége 21 százalékról 30 százalékra. A vérben a regenerálódás jelei észlelhetők. Az orvosok kijelentették, hogy ha ez a javulás állandósul remény lehet a beteg felépülésére.

Titulescu hétfőn némi táplálékot vett magához, ami enyhített gyöngeségén is. Lelkiállapota is javult. Környezetében sem volt tegnap olyan nagy levertség, mint vasárnap. A legutolsó jelentés szerint a beteg hőmérséklete 37,6 fok volt. Az orvosok éjfélig tartózkodtak a villa előcsarnokában s aztán Titulescu közvetlen környezete virrasztott a betegágyánál.

St.-Moritzból jelentik: Titulescu a negyedik vérátömlesztés után, — amely valósággal az egész vért felújította — lényegesen jobban érezte magát. Az éjszakát nyugodtan töltötte, reggelre azonban újabb visszaesés jelentkezett, úgyhogy Abrami professor kijelentette, emberi tudás már nem segíthet és a vég minden percben bekövetkezhet.

Óriás angol óceánrepülőgép.

A legújabban épült „Caledonia” nevű utasszállító repülőgép a személyzetten és üzemanyagot kívül 25 utast vihet magával.

megfagyott volna bennük; csak a szemükben táncoló árnyék és a zsolozsma lágy, simogató hangja jelezte, hogy testük mozdulatlanlanságán túl a lélek legmagasabb pontján lobog a láng. A redőnyszerűen aláhulló öltöny eltakarta öszszekulcsolt kezüket s még növelte alakjuk szoborszerűségét. A szembenálló két sor úgy felegetett egymásnak, mintha valami folyam partjairól üzennének a másik oldalra a hőmpolygó víz felett. Egy láthatatlan karmester parancsára időnkint csend lett, majd félénk, erőlen Deus in adiutorium meum intende hangzott fel a homályból, de mint könyörgést a diadalmi zaj, rögtön elnyomta a győztes Domine ad adjuvandum me festina. Azután megint szoltárok következtek, antifónák és válaszok hullámai kergették egymást s súlytalanul ringattak habjaikon. Egy fehér árnyék most meggyújtotta a rács előtt függő mécses s fényénél megpillantottam Claret abbét, aki mozdulatlanul térdelt a homályban és imádkozott. Vagy talán ő is a lámpa láncának körforgását nézte a falon és arra a pillanatra várt, amikor az árnyék majd találkozik az örökmécses lassú vonalával: így kergetik egymást idegen sorsuk egy életen át és nem sejtik, hogy mikor érintkeznek ólomfelhős ég vagy ragyogó tavaszi nap alatt. A lánc szeszélyesvonalú árnyéka elért a szélső pontra, megpihent s újból megindult lomhán, majd a tehetetlen testek fenyegető gyorsulásával, átfutott a zsolozsmázókon, túljutott rajtam és érzéketlenül beleszaladt az örökmécs veszteglő vonalába.

A szerzetesek most elhallgattak és mereven néztek az oltár felé, mintha feleletet várnának valamire. Megkeresem Anselme atyát (baloldalt középen áll) s figyelem mozdulatlan

profilját, melyet a gyertya szinte átvilágít. A titkát kémlelem, az egykori toulouse-i vegyész-mérnök titkát, aki harmincöt éves korában, közvetlenül anyja halála után lépett be a rendbe s akiről legendák keringenek Tamiében. Mikor egyszer az apától Anselme atya után érdeklődtem, Dom Alexis derűs arca elkomorult egy pillanatra, aztán mosolyogva csak ennyit válaszolt: „Miért keresnek titkot ott, ahol minden nyílt valóság. Anselme atya titka az, hogy nincs titka.” Lehet, hogy Dom Alexisnek van igaza, de kívülről nézve a dolgot, az ember józan észrel nem tud magyarázatot találni bizonyos nyugtalanító problémákra, melyeket csak az nem vesz észre, aki maga is szent vagy a szentség útján halad. A légtornász természetesnek találja társa salto-mortaleit és nem érti a közönség elismerő moráját. De valószínűleg voltak pillanatok, amikor az apát is másképpen vélekedhetett, legalább is erre vall az a néhány szó, melyet régi barátja, a valsainte-i kartauziak priorja előtt ejtett ki, amikor ez meglátogatta: „Tudja, olykor félek Anselme atya szemébe nézni, olyan feneketlen mélység tátong kék tükre mögött, hogy szédület környékez. Jelenléte nagyon megnehezíti dolgomat Tamiében...”

Almodozásomból a kopogó éles hangja riaszt fel: a harminc szerzetes egy másodpercig kiegyenesedik, mint a katona, akit éjjeli őrség közben golyó ért s végső erejével egyensúlyát akarja megtartani, — azután élettelen merevséggel zuhan a földre. Homlokuk olyan robajjal ütődik a stallum fapadlójához, hogy az oltár feletti ablak megkocog. Most ott fekszenek mozdulatlanul, arcuk szinte befuródik a földbe, a pirkadatban csak öltönytük fehér,

A Lindbergh—Carell-féle mesterséges szív

A koppenhágai Sejtani Kongresszuson mutatta be Lindbergh az óceánrepülő, korszakalkotó találmányát

Budapestről jelentik: Augusztus végén fejezték be Koppenhágában a Kísérleti Sejtani Kongresszust, melynek elnöke Huzella Tivadar budapesti egyetemi tanár, a Nemzetközi Kísérleti Sejtani Társaság elnöke volt.

Most nyílt meg a brüsszeli nemzetközi rákkongresszus, amelyen Huzella professzor, aki világszerte ismert rákkutató, több előadással szerepel. Brüsszelszélből pedig Milánóba megy, ahol egy újabb nemzetközi sejtani kongresszuson vesz részt.

Magyarok a kongresszuson.

Huzella professzor egyik tanítványát kereste fel egy újságíró, hogy beszéljen a koppenhágai kongresszusról, amelyen ő is résztvett és előadást is tartott több magyar résztvevővel együtt.

— Azt hiszem, az orvosokról köztudomású, — szabadkozott először — hogy nem szívesen beszélnek, de különösen akkor nem, amikor úgy érzik, hogy a közönségnek kára lehet a mondottakról.

— Kára? — csodálkozunk.

A mesterséges szív.

— Igen. Rögtön megmagyarázom. Nézze, most tartottuk a negyedik kísérleti sejtani kongresszust, eddig minden kongresszus tudományos szenzáció volt. A kísérleti sejtani tudomány fiatal tudomány. Ugy született, hogy Harrison felfedezte, hogy a test szöveteit üvegben életben lehet tartani. Az összes biológusok átvették Harrison felfedezését és a kísérleti sejtani az orvostudomány „sztárja” lett. Mint mondtam, olyan rohamosan fejlődik, hogy a háromévenként megtartott nemzetközi kongresszusokon, amikor összejönnek a világ sejtani-tudósai, mindig tudományos szenzációkban bővelkedő előadásokat hallhatunk. Ha azonban ezekből a tudományos szenzációkból akár csak egyet is nyilvánosságra hoznánk, azzal ismétlem, a laikus közönségnek a legrosszabb szolgálatokat tennők.

sége látszik, mint amikor a fedélzetet szétterített vitorlát játékos könnyű szél cibálja. Hol az az emberi szó, mely ki tudná fejezni: mindazt, ami eltakart homlokuk mögött végbemeleg? Milyen képet ad a Szaharáról egy maréknyi homok a fehér márványra?

Lassanként kivirrad. A színes ablakrózsákon keresztül tarka fény árad a templomba, körüllegi az élettelen testeket, kirajzolja az oltár sima vonalait és visszaszorítja odaiba a sötétséget. Egy fenyőfa ága leng a jobb oldali ablakrózsa mögött a kezdődő szélben, mely felhajtja a ködöt a völgyből. „Szerencse, hogy nincs párnánk és a mellett rég a templomban vagyunk, amikor a maga köde megjelenik.” Az ébredő erdő zaja áttöri a templomfalat és viaskodni kezd a szerzetesek áhitatos énekével, mely ünnepi tömjénfüstként száll a magasba. Gyámoltalan madárcsicsérgés hallatszik, majd a hajnali rigók kamaszos füttyörészése és ez a pogány hangverseny az erősödő szélzugástól kísérvé elvegyül az énekekkel, szembeszáll vele, megzavarja, legyőzi. Az elhagyott élet feltékeny üzenete, — gondolom magamban és kíváncsian nézem az arcotok, hátha valami fáradságot vagy szomorúságot tükröznek. De csak érzéketlenséget olvasok le róluk, mintha süketek és vakok lennének és a lelki öröm, mely mellett minden világi boldogság eltörpül, szívük mélyén rejtőznék, hogy emberi tekintet ne lophasssa el tőlük.

Az erdő zughat körülöttük évszázados fáival, a rigók is füttyörészhetnek megrészegülten a juniusi levegőtől, nem hallanak semmit, mert egy Hang egész lényüket átjárja és varázslatával fogva tartja őket.

— De miért? Miért ne beszélhetnénk például a mostani kongresszus kimagasló eseményéről, a Lindbergh—Carell-féle mesterséges szívről?

— Látja, éppen ez az. Mesterséges szív! Mi éppen azt szeretnénk elkerülni, hogy az emberek csalódjanak reményeikben. Huzella professzor biztosan megharagudna, ha tudná, hogy mégis belemegyek a részletek magyarázásába, mert az ő véleménye szerint is a legszigorúbban magunk között kell tartanunk a tudományos felfedezéseket. De mégis beszélék erről a „mesterséges szívről”.

Csodálatos tudományos jelentőségű találmány.

— Mindenekelőtt: a kongresszuson összegyűlt világhírű tudósok egyöntetűen megállapították, hogy a Carell—Lindbergh-készülék csodálatos tudományos jelentőséggel bír és korszakalkotó siker.

— Ha tehát én mégis azt hangsúlyozom először, hogy a „mesterséges szív” elnevezés indokolatlan, azt nem azért teszem, — nem is tehetném — mintha lekicsinyelni próbálnám ennek a nagyszerű dolognak a jelentőségét, hanem meg akarom mondani, hogy egyelőre egyáltalán semmi praktikus jelentősége nincsen a Lindbergh—Carell-kísérletnek, szó sincs arról, hogy a haladók ember szívét mesterségesen továbbélésre lehet készíteni.

— Egyelőre tehát ne reménykedjenek az emberek hiábavalóan!

Igy kezdi informátorom és lelkiismeretfurdalásokkal küzdve, hogy tudományos titkokat árul el, beszélni kezd a készülékről, amelyet az óceánrepülő Lindbergh ezredes és a Nobel-díjas világhírű francia származású, Amerikában élő tudós, Carell Alexis mutatott be a kongresszusnak:

Szív, vese, lép él Lindbergh készülékében.

— Hatalmas és komplikált készülék, amely több szobát foglal el. Egyes részeit be kellett a falba építeni és már hetekkel előbb dolgoztak rajta feltalálói.

— Jelentősége abban állt, hogy míg eddig állófolyadékban tartott élősejtek rövid időn belül elhaltak, ez a készülék heteken keresztül életben képes tartani élő szervezetekből eltávolított szerveket. Motor hajtja a készüléket, amelyben folyadék kering, de a folyadék nemcsak a motor hajtására változik, hanem anyagában is. Nedvkeringést tud létrehozni és ezzel biztosítja a szervek életben maradását. Szív, vese, lép élő működését figyelhettük meg a csodálatos készülékben, amelynek pontos leírását

PAUL CLAUDEL:

A SELYEMCIPŐ

Olyan ez a könyv, akár egy látomás és a szerző Paul Claudel maga. Claudel: gigantikus hegyoromként mered az irodalmi élet világában Homérosz, Dante és Shakespeare mellé. Ebben a regénydrámájában páratlan művészetének filmvetítésében ragyog a barokk kor fantasztikus és tarka földrömbje, — spanyol conquistadorok, jezsuiták, kalandorok és tengeri rablók közt fut az édes és gyönyörű Donna Prouhéze története.

Ára 100 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunkban.

a világ összes sejtani intézeteinek megküldik Lindberghék néhány hét múlva, amint megígérték...

Lindbergh, a tudós.

— Beszél Lindberghgel?

— Természetesen. A kongresszus egy héttig tartott és Lindbergh mindvégig ott volt. Végtelen kedves, mindig jókedvű ember. Aki beszélt vele, rögtön látja, hogy milyen butaság az a vélemény, mely szerint Lindbergh csak a nevével adta a találmányhoz és tulajdonképpen semmi köze hozzá. Egészen bizonyos, hogy a találmány nagyon lényeges technikai részét kizárólag ő csinálta, azonkívül évek óta nagyon komolyan foglalkozik biológiával és Carell szerint rendkívül alapos tudásra tett már szert. Lindbergh tehát nemcsak mint óceánrepülő tett szert világhírré, sem a gyermeke elrablásával, hanem mint tudós is komolyan számbavehető.

— Hogyan fejlesztik tovább kísérletüket? — kérdezzük.

— Továbbra is dolgozni fognak rajta, azonkívül a nemzetközi sejtani társaság minden tagja foglalkozik majd a kérdéssel, ha kísérleteket egyelőre a roppant bonyolult szerkezet miatt nem is végezhetnek...

Magyar siker.

A koppenhágai nemzetközi kísérleti sejtani kongresszusról egyik magyar résztvevő jelentős magyar sikert is hozott. Az a tény, hogy a szokástól eltérően másodszor is Huzella professzort választották meg a kongresszus elnökének, mutatja, hogy mennyire elismerik a magyar tudóst, akinek az összes európai tudósok között talán a legnagyobb szerepe volt a nemzetközi sejtani társaság megalapításában és aki a kongresszuson a ráksejtek magatartásáról tartott előadásával nagy tudományos sikert aratott.

Huzella professzoron kívül a magyarok közül a szövettani intézet tanársegédje, Lengyel Júlia, a budapesti élettani intézetből Königes Hellmut, valamint Barta Ödön adjunktus tartott előadást a koppenhágai sejtani kongresszuson.

Lipót király és a szegény svájci asszony

Lipót belga királyról beszélnek egy történetet, amely úgy hangzik, mint valami mese, de amely valóságban megtörtént.

Egy szegény nyugat-svájci asszony nap-nap után ément Kürznachtba, a szerencsétlenség helyére, ahol Astrid királyné fiatal élete olyan tragikus véget ért. És a szegény asszony a még fel sem szentelt emlékmű körül a gyomol, mely a királyné halálának színhelyét épp úgy nem respektálja, mint a többi halandó sirját, minden nap kiirtotta.

Pár nappal az emlékkápolna felszentelési ünnepségei előtt a szegény asszonyt megzavarták kegyeletes tevékenységében. Egy ur megállította az emlékmű előtt az autóját s megkérdezte a szegény asszonytól:

Kap fizetést a munkájáért?

Az asszony a fejét rázta:

— Oh, ha valaki a magunk fajta közül csak azt a munkát végezné, amiért pénzt is kap, egész nap összekulcsolva tarthatná a kezét...

— De hát akkor miért gyomlálja, gondozza ezt a helyet?

— A szegény királyné iránti szeretetből, akinek olyan borzasztó módon és olyan hirtelenül kellett meghalnia, hogy el se bucsuzhatott családjától és a néptől.

Az autós ur ezután megkérdezte az asszony nevét és címét, elbucsuzott tőle s tovább hajtott.

Egy héttel az eset után a szegény svájci asszony levelet kapott Belgiumból egy kintitellel a királytól s azzal a rendeltetéssel, hogy a kápolnát belül-kívül gondozza. Együttal havi tartásdíjat is biztosított ezért részére a levél, hogy az asszony egész családjával gond nélkül megélhet belőle.

És most a szegény asszony azon tör a fejét ki volt az autós ur? A király-e, vagy csak egy bizalmasa, aki elmondta neki az esetet?

Azanát a vörösek el akarják mozdítani a köztársasági elnöki székből

Katalániában is uralomváltozást akarnak. — A nemzeti csapatok Bilbao, Toledo és Madrid előtt

Burgosból jelentik: A nemzeti csapatok Bilbao felé keletre minden ellenállási vonalat kitesztítették s a város falai alá értek. Toledohoz is a nemzeti csapatok egyre jobban közelednek, habár ott a vörösek minden lépésnyi térfoglalást óriási ellenállással igyekeznek megakadályozni.

A toledói alcazar még épen maradt részeit a vörösek repülői bombázták. A nemzetiek repülőgépei elűzték a bombázókat és élelmiszereket szórtak alá a védőknek. A védők még mindig gyilkos gépfegyvertűzzel fogadják a vörösek szárazföldi támadásait is.

Az angol Vörös Kereszt egyik különítménye közbenjárt a toledói vörös parancsnokságnál, hogy adjon engedélyt a gyermekeknek és azoknak az alcazar romjaiból való kihalásukra. Azonban úgy, hogy ezek ne jussanak tuszokként a vörösek kezébe, hanem a Vörös Kereszt gondozásában maradhassanak. A különítmény kérése még eddig nem járt eredménnyel. Az alcazar romjai is égnek még a hétfőre virradó ágyutűz és bombázások miatt. Mindössze annyi enyhülés van, hogy kedden pihenést rendeltek el a vörös csapatoknak.

Azanat fogva tartják. Caballerot lemondásra szólítják. A barcelonai kormányfő is bajban van.

Párizsból jelentik: Spanyolországból érkező jelentések szerint Madrid helyzete egyre súlyosabb. A felkelő csapatok északról és délről egyre közelebb húzódnak a városhoz. Északon elfoglalták azt a völgyet, amelyben a madridi vízművek fő gyűjtőmedencéi vannak. Az anarkisták hétfőn reggel erőszakkal akartak behatolni Azana elnök palotájába. Az elnököt és a kormány tagjait a milícia állandóan őrzi, nehogy Valenciába meneküljenek.

Barcelonából is az a hír jön, hogy ott Companys kormányelnök ellen egyre terjed a csapatok elégedetlensége. Őt is szoros őrizet alatt tartják s az anarchista szervezetek parancsolnak, kikkel szemben a milícia egyrésze megtagadja a szolgálatot.

Madridban az anarchista szakszervezetek felszólították Caballero miniszterelnököt, hogy mondjon le és alakítsa bizottságot valamennyi spanyol gyár és közüzem kizárására.

A hét végén általános támadás Madrid és Toledo ellen.

Párizsból jelentik: Burgosból jött tudósítások szerint a nemzeti csapatok a hét végén az általános támadást Toledo és Madrid ellen megkezdik. Hétfőn Madrid felett ismét megjelentek

a nemzetiek repülőgépei, rőpcédulákat dobtak le, melyekben felszólítják a lakosokat, hogy ellenállás nélkül adják meg magukat.

A kormánycsapatok is elismerik, hogy a nemzeti csapatok repülőhada sokkal erősebb és harcoképesebb, mint a kormánycsapatoké. A legutóbbi légi ütközetben a Talazár—Olala melletti harcvezetésben a kormánycsapatok 10 repülőt veszítettek. Ezzel szemben a nemzetieknek csak két repülő volt a vesztesége. A kormány repülő-táborában angol, francia és orosz gépek harcolnak, de legtöbb közöttük a francia.

Burgosai jelentések szerint Katalániában teljesen felbomlott a rend. Az uralmat teljesen az anarkisták vették át s

A toledói Alcazar a nagy robbantás után is még megmaradt.

Jól értesült madridi politikai körök szerint a kormányt a napokban teljesen átszervezik s megalakul a spanyol szövetséges köztársaság. A köztársaság kormányzótanácsa 14 tagból állana s élén köztársasági elnöki címmel Caballero miniszterelnök kerülne.

Az új kormány a következő programot akarja megvalósítani:

1. A bankok köztulajdonba mennek át.

A francia Népfrent polgári radikálisai mind erősebben lépnek föl az üzemek elfoglalása ellen

Daladier helyettes miniszterelnök nyíltan megróttá az idegenből jött felbujtókat

Párizsból jelentik: Tegnap közöltük, hogy Blum miniszterelnök Poissy-ban a radikális szocialistákat a rémüldözésektől tartózkodásra kérte. Együttal a munkaadókat is megróttá, hogy kiszámított merevséggel megnehezítik a munkásmozgásban a kiegyenlítést.

Ugyanakkor a radikális szocialista párt más helyeken is tartott üléseket. Egy kissé ott a beszédek is mások voltak. Dieppe-ben a párt egyik volt miniszter tagja, Mayer Leo mondotta:

— A radikális szocialista párt a Népfrent-hoz csatlakozva, ekként kívánta elhárítani a

Amikor a fájdalmas panaszt öröm váltja fel...

Deák István, Tufeleu-i (u. p. Borosneu-Mare, jud. Treiscaune) lakos következő levelet írja nekünk: „...Éppen olyan örömmel értesitem Önöket ma, mint amilyen panaszosan, fájdalomtól megtörtén irtam első levelem, amikor a világhírű amerikai „Gastro D.”-t megrendeltem. Hála Istennek és a kitűnő Gastro D.-nek, ma már a harmadik üvegtől teljesen gyógyultnak érzem magamat súlyos gyomorhajomból, amely hoeszu évek óta valóságos elkészerítette életemet. Most már teljesen egészségesnek érzem magam és a Gastro D.-t igaz meleg szívből ajánlhatom a szenvedő embernek.

Fenti levélhez minden koméntár fölösleges. A naponta beérkező köszönő és hálalevelek tömege igazolja, hogy rövid Gastro D. kurával súlyos 10—15 éves gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegedéseknél kitűnő eredményt értek el.

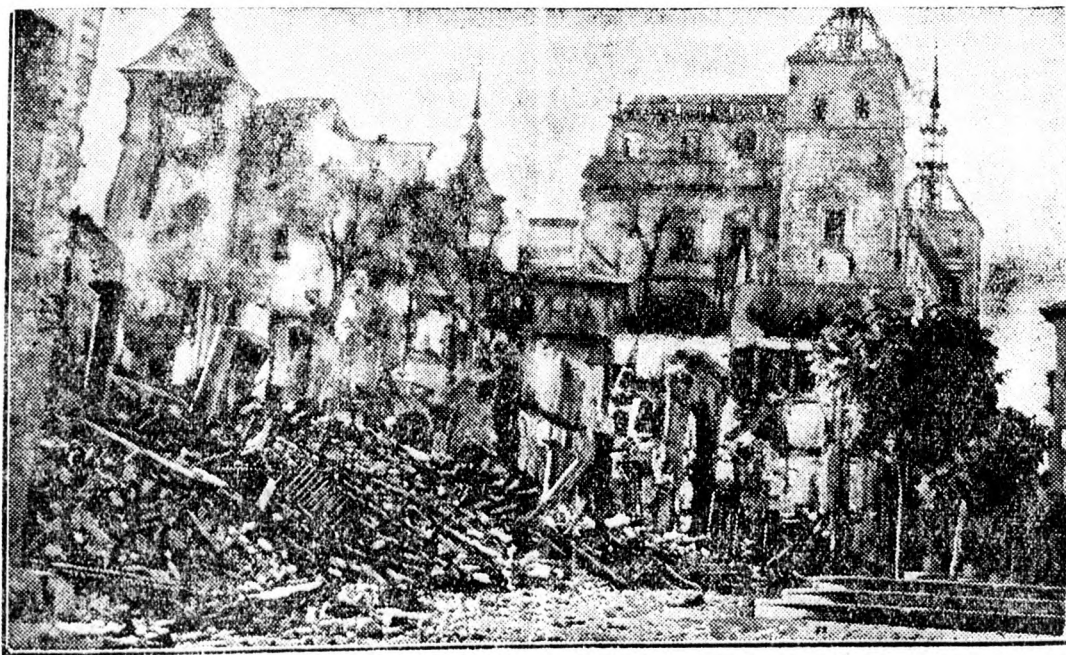
Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerüzében és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvétellel Császár E. gyógyszerüzében, București, Calea Victoriei 124.

2. Az állami adósságok (fizetéseknek) eltörlése (megtagadása).

3. Az egyházi birtokok, a nagybirtokok, nagyüzemek, valamint a közlekedésügy államosítása.

Liessabonból jelentik: A „Diario de Manka” tudósítója beszélgetést folytatott Salagradovál, Franco tábornok szarnységdjével a toledói Alcazarról. Salagrado szerint:

— Aki a vár pusztulásáról beszél, az nem ismeri az Alcazart. Az egész várost levegőbe kellene röpíteni, hogy a vár teljesen elpusztuljon. Repülőink „a nagy robbantás” után többször elrepültek a vár felett és ott semmi rendellenességet nem találtak. Az Alcazar védői ki fognak tartani mindaddig, míg a nemzeti csapatok meg nem érkeznek Toledo alá.

Az Alcazar tornyai

melyekben a spanyol kadétok elszánt hősiességgel küzdöttek. Az építészeti remekmű romhalmazzá vált.

tekintélypárti irányok jövetelét. De sohasem gondolt pártunk arra, hogy az üzemek elfoglalását előmozdítsa s felbátorításokat adjon zavarokra és felkelésekre.

Ugyanezen a gyűlésen Daladier, a mai kormány helyettes miniszterelnöke és hadügy-minisztere is felszólalt. Elmondotta, hogy *pártja csak addig vesz részt a kormányban, amíg az ország rendjét biztosítani tudják. Véget kell vetni az üzemek és irodák elfoglalásának* mert az nemzetgazdasági veszedelemre és a nemzetvédelem felbomlására vezet.

— Mi radikálisok, — mondotta Daladier, nem tudunk meghajolni egy nagykapitalizmus előtt, mely isteni jogokat igényel magának. De éppen oly kevésbé engedhetjük meg azokat a kilengéseket, melyeket egyes olyan emberek követnek el, kik nem hallgatva saját komoly társaikra, vakon követik idegen ügynökök felbujtásait saját üzemek ellen. Ezt nyíltan meg kellett már mondani.

Hamis dollárok miatt több embert letartóztattak Timisoarán. Timisoara. Saját tud. Az egész várost egy most kipattant hamis dollárértékesítési ügy tartja izgalomban. Az ügyben előkelő tisztviselők, bankárok és ismertnevű timisoarai kereskedők szerepelnek. A rendőrség a legelső letartóztatást Bucurestiben eszközölte, ahol letartóztatták Schäffer László fiatalembert, akinél 3000 darab hamis dollárt találtak. Timisoarán letartóztatták eddig Murgu Pétert, a Victoria Bank könyvelőjét és ismertnevű sportembert, Matei Silviut, Klopfer Jenő volt ékszerész, Vinternitz Lászlót, aki egy nagy divatáru üzlet tulajdonosának fia, Szidon János volt lugoji bankigazgatót és Emujha László volt itélőtáblai greifert. A kihallgatások még folynak s csak ezek befejeztével ad a rendőrség részleteket a dollárhamisításról.

BUCURESTII LEVÉL

Parlamentközi értekezlet

Tarka, eleven színeket kölcsönöz a fővárosnak mindig az ilyen nemzetközi konferencia, különösen ha, mint most a most folyó interparlamentáris kereskedelmi konferencia alkalmával is, a nemzetek egész serege gyűl össze. Az északi pályaudvaron a különböző színű zászlók valóságos erdejé leg s a legjobban siető utasok is megállanak alattuk egy kis tanakodásra: melyik zászló melyik nemzeté?

Nem könnyű feladat, mert azt valóban kevesen tudják, hogy Ausztrália vagy Dél-Afrika zászlója milyen.

Lobogók díszítik a szállodákat is, amelyekben a külföldi kiküldöttek megszállanak s a konferencia színhelye, a képviselőház, — de különösen a parlamenti főjáró már messziről vibrál a tarka, lengő zászlódíszlettől.

Árbcok sorát ültették itt, az egykori piactér szegélyén a földbe, amelyeken hatalmas zászlókat fúj a szél. A román polgárok büszkeséggel legeltetik szemüket a nemzetek sokaságán, amely a román fővárosba összesereglett. — a más nemzetiségűeknek pedig első dolguk, hogy megkeresik a zászlók között a maguk anyaországának színeit. Két dobrozdusi turbános török parasztembert láttam az árbcosor alatt állani. Mindketten a csillagos félholdas piros zászló felé fordultak és látszott a boldog, elágyult arckifejezésükről, hogy csendesen örülnek neki.

A magyar háromszínű is ott lobog, mindjárt a török zászló mellett.

A képviselőház is ünnepi köntöst öltött a konferenciára. Az ajtónállók, szolgák és küldöncök vadonatúj zöld egyenruhát kaptak. Zsakett széles kihajtással, ripsz-szallag szegélyvel és széles zöld szalagsávval a nadrágvarráson. Mindegyiken patyolatfehér gallér és szárnyas fehér nyakkendők, amelyek viselése láthatóan feszélyezi őket. Drăgulinescu, a képviselőház kedves és derék adminisztrátora mellettük elhaladóan halkán oda-oda szól nekik:

— Már megint félreáll a nyakkendőtök... igazítsátok meg hamar... Ránstátok egyet azon a zsaketten, eláll a nyaknál. Az ördög akárhová tegye a szabót, aki varrta.

Az előcsarnokot nemzeti színek drapériái díszítik s köztük, a királyi család címerével szemben a nemzetközi összefogás jelvénye: aranyláng alatt roppant címerpajzsos alabárdos vesszőesomó, amelyet gyümölcsöző tölgysárga ékesít.

A folyosókon is van valami ünnepélyes kiöltözöttség s mindenfelé francia felírások. Az egyik váróterem a levelezés számára van fenntartva. Itt az asztalok mellett állandóan komoly arcú idegen urak hajolnak a levélírás fölé.

A büffében új franciául tudó pincérek kifogástalan szimokingban. A büffét vezető szép szőke hölgy frissen bodorított hajjal, fekete selyem ruhában fehér csipkegallérral nekikésszülve igyekvőn löri a franciát. Csak a postaes távirtdahivatal szolgálói maradtak ugyanabban a kopott civil ruhában, amelyben a parlamenti ülésszak idején a hazai képviselőket kiszolgálják. Nagy gondban vannak szegények, mert lehetetlen három-négy nap alatt megismerni az egész nagy idegen társaságot s hol egy japán, hogy egy belga, hol egy délafrikai delegátust kell megtalálni a folyosón az ülésteremben a büffében, vagy valamelyik bizottsági tárgyalóteremben, ha valaki a városból telefonon hívja őket.

Néha félóra is beletelik, míg tisztelettel odaléphetnek a keresett úrhoz és elrebegetik a betanult francia mondatot:

— S'il vous plait la telefon.

Nagy bajban vannak bizony a többi szolgák és ajtónállók is. Megkérdeztem tőlük:

— Hogy értekeznek maguk az idegen arakkal?

Az egyik sovinszta választ adott.

— Ha majd én elmegyek idegenbe, megtanulom annak az országnak a nyelvét. Tanuljanak meg ők is románul.

A másik azonban bölcsen így felelt:

— Nem olyan nagy tudomány a francia nyelv. Mindent megérték, amire szükségük lehet az idegen uraknak: Agrárkomisszió, fiánckomisszió; posta, telefon; garderobera, bufet, closet... alig mondják ki, már vezetem is őket...

Dél előtt a bizottságok üléseznek: ilyenkor pusztán az ülésterem s csak a bizottsági tárgyalótermek ajtáin át hallatszik ki a francia szónoki beszéd kecses, elegáns lejtése. Néha taps zaja veri fel a néptelen folyosó csendjét: valamelyik bizottságban tetszésnyilvánítással jutalmazták a szónokot. Máskor egy-egy elkésett bizottsági tag siet végig a neszfogó zöld szőnyegen s az ajtónállók összefutnak, hogy egyesült erővel szolgálatára lehessenek. A büffében újságírók cujkáznak ünöttan, várakozva a bizottsági viták befejezésére, hogy idejében megszerezhesék a határozati javaslatokat, amelyek a dél előtt bizottsági tárgyalások eredményeként majd a délutáni teljes ülés elé kerülnek.

Délután azonban a plénum ülései alatt, ugyanolyan népes a képviselőház, mint parlamenti ülésszak idején. Csak a román beszédet cseréli fel túlnyomórésztben a francia. De angol szó is hallatszik elég, hiszen több angol nyelvű ország is képviselve van: Ausztrália, Anglia, Dél-Afrika... De a többiek mind franciául igyekeznek megérteni magukat egymással, kiki a saját anyanyelve színezetével. Természetesen, ha ugyanannak a nemzetnek a delegátusai verődnek csoportba, akkor a maguk nyelvén beszélgetnek. Sűrűn hallani cseheket és délszlávokat, akik népes delegációt küldöttek ki; az olasz nyelv dallama is megüti néha fülünket... s hallga csak... ott egy rokonszenves csoport magyarul beszélget: a magyar küldöttség tagjai.

Most épp hozzájuk lép Puiu Angheliescu, a román delegáció titkára s az egész konferencia főrendezője és élénk beszédbe elegyedik Szászi István egyetemi tanárral.

— Hogy én mennyire szeretem Budapestet, — mondja. — Ha külföldre megyek mindig úgy intezem, hogy Magyarországon keresztül vegyem utamat s legalább pár órára kiszállhassak Budapesten. Ah, micsoda fekvés, mily ragyogó épületek és európai berendezkedések, milyen kiváló szórakozási alkalmak!

A magyar kiküldött elégtétellel könyveli el a bököket s igyekszik viszonzni azokat:

— Mondhatom, nagy meglepetés volt számunkra București. Gyönyörűen fejlődő, eleven forgalmú város...

Általában szokás az ilyen nemzetközi összejöveteleken, hogy a kiküldöttek nem találván más érinkezési pontot, okkal vagy ok nélkül agyba-föbe dicsérik egymás fővárosát. De a magyar és a román delegáció tagjainak igazán nincs szükségük hazug leleményességre, ha egymás fővárosaira elismerő jelzőket keresnek...

Maguk az ülések kissé vontatottak. Saveanu házelnök elegáns könnyedséggel elnököl, de a vita, ami egy-egy határozati javaslat körül kialakul, annyira halk és szenvtelen, hogy ez valóban szokatlanul hat ebben az ülésteremben, amelyben parlamenti ülésszakok idején negyedóránként robbannak ki a viharok.

A francia nyelv nem elég vitaképességgel való bírása is bizonyára gátolja a résztvevőket. Mert vitának bizony, akik rendkívül gyengén beszélnek a franciát, mint például a különben nagyon rokonszenves, nehéz atlétakülső Jean Seba csehszlovák követ, a cseh küldöttség vezetője, akinél a komoly és alapos érvelés sikerét igen kedvezőtlenül befolyásolja francia kiejtésének nyersesége.

Könnnyű az angoloknak... Ők egyszerűen nem szólalnak meg idegen nyelven. S kevésbé igaztja őket, hogy megértik-e őket, miáltal angol frázisaikat görgetik. Beszédeik után a tolmács lép működésbe, egy igenytelen testalkatú, de hallatlanul intelligens arcú fiatalember, hivatására nézve népszövetségi tolmács, aki a hosszú és nehéz felszólalásokat azon melegeben — s csak néha-néha tekintve jegyzeteibe, — szóról szóra és mondatról mondatra a legszebb francia nyelven adja vissza.

Természetesen már a megnyitó beszédek elhangzása után kialakultak a vélemények az egyes delegációk vezetőiről. A francia küldöttség vezetője, a nyugodt előkelőségű és bölcseszavú Varéty, kétségtől legelől áll a kongresszisták rokonszenvében. Az olaszok vezetője, a nagybajuszú és darabos fejű San Martino di Valperga, rögtön feltűnést keltett. A megnyitó ülés eseményei közül kiemelkedett báró Láng Boldizsárnak, a magyar küldöttség vezetőjének mélyen átgondolt, talpraesett beszéde, ami oly kedvező hatást váltott ki, hogy Saveanu elnök kétségnyelven mozdulattal mélyen kihajolt az elnöki emelvényről, hogy köszönettel köszönje meg a magyar szónok szavait.

Hogy azonban nem alakulnak ki szenvdeleyesebb viták, annak mindenesetre a nyelvi nehézségeknél is mélyebb okai vannak. Le kell szállanunk ennek az immár 21-ik nemzetközi interparlamentáris konferenciának gyakorlati értékének kereséséig, ha ezeket az okokat kutatjuk. A különböző országok kiváló kereskedelmi és közgazdasági vezetői közül a volt miniszterek és képviselők, akik ezúttal București-ben jöttek össze a népek gazdasági elszigeteltségének áthidalására, nagyon jól érzik, hogy megnyilatkozásaik nem juthatnak tovább a jószándék megmutatásánál. Jól tudják, hogy a kisebb-nagyobb viták után elfogadott bölcs határozati javaslatok, amelyek ezzel a megisméltető szólammal kezdődnek: „A konferencia ajánlja a kormányoknak”, — a mai nemzetközi egymásra-acarkodás légkörében még akkor sem juthatnának megvalósulásához, ha az egyes országokban ugyanazok kerülnének diktatori hatalomra, akik a nemzetek közötti békés közzeledésre megoldásokat kereső határozati javaslatok előadói voltak ezen a konferencián.

Azért volt igaza annak a külföldi delegátusnak, aki mikor megkérdeztem: „Mi ennek a sok tanácskozásnak a gyakorlati haszna” — így felelt:

— Kérem, ne legyünk udvariatlanok a parlamentközi kereskedelmi unióval szemben.

JAVOR BÉLA.

UTUNK

A lelki élet havi folyóirata

Szerkesztő: Dr Czapik Gyula :: Korda R. T. Budapest kiadása.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Ara egész évre portóval együtt: 175 Leu.

Kérjen mutatványszámot könyvosztályunktól.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés feljuttatási helye

Oradea, Strada Regele Carol II. s.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havi díj: Egész évre 300 (tízóra és
negyedóra 210, egy óra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 30 P. félóra 25 P., negyedóra 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnap 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.
Csak a választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Zivataros esők főképp északon és nyugaton. A hőmérséklet csökken.

Zürichi zárlat. Párizs 20.20 egynegyed, London 15.54 egynegyed, Newyork 306.87, Brüsszel 51.83 háromnegyed, Milánó 24.14, Amsterdam 208.22 fél, Berlin 123.40, Bécs — schilling 56.65, Prága 12.68, Varsó 57.80, Belgrád 700.

A deji Magyar Párt közgyűlése. Dej. Sajat tud. A Magyar Párt deji tagozata vasárnap közgyűlést tartott, melyet néhány héttel előbb választmányi gyűlés előzött meg. A gyűlés tárgysorozatán az említett választmányi gyűlés határozatainak ismertetése, a választmányi tagok számának kiegészítése, jegyző és pénztáros választás, a községi választások kérdése szerepeltek. A választmány jelentése azt igyekezett megokolni mindenek előtt, hogy az elmúlt két évben mi okozta a párt látszólagos passzivitását. Azonban kijelenti, hogy a látszólagos eltespedés idején is megtett a párt minden tőle telhetőt a magyar érdekek védelmében. Kifejtéi továbbá, hogy a választmányi gyűlés határozatainak ismertetése végett hívták össze a közgyűlést, amit a községi választások is indokolták. A jelentés meghatótt szavakkal emlékeztet meg a Pártnak az évben elhunyt titkáráról, Szmolarczyk János római kat. elemi iskolai igazgatóról s méltatja az elhunytak a Párt érdekében kifejtett munkásságát. Azután elismerő szavakkal emlékeztet meg az időközben Dejről eltávozott Gálffy Ferenc ny. vasúti főfelügyelőről, a Pártnak volt pénztárnokáról. Ezek helyébe a közgyűlés egyhangúlag Schneider Károly ny. törvényszéki igazgatót titkárrá, Hollstein Samut pénztárnokká választotta. Javasolta a választmány, hogy nagyobb tevékenységet fejtsenek ki az új tagok gyűjtésével és az eddigi 50 tagból álló intézőbizottságot 80 tagúra egészítsék ki. Az indítványokat a közgyűlés elfogadta. Állandó pártiroda létesítését is elfogadták, mert eddig a pártiroda Dr. Biró József megyei elnök ügyvéd irodájában volt elhelyezve, de dr. Biró lemondott az elnökségről s így a pártiroda ott megszűnt. Dr. B. Kremer Sámuel orvos a tagsági díjak pontos fizetésére kéri a tagokat. A községi választáson való együttműködés végett a kormány-párt és a nemzeti-parasztpárt tett ajánlatot a Magyar Pártnak, de a választmány még egyiket sem találta elfogadhatónak, mert egyik sem biztosította a magyarság számarányának megfelelő számú helyet a város vezetésében. Ezért a tárgyalásokat tovább folytatják. A hozzászólások során dr. Gogoman Antal ügyvéd követeli a számarány betartását, mert a város lakóinak többsége magyar és zsidó. Ha nem tudna az elnökség meggyezni, ajánlja, hogy önálló listával menjen a Magyar Párt a választásba. Ezt a javaslatot Farkas Albert ref. lelkész hasonló értelmű felszólalása után a közgyűlés határozatra emelte azzal, hogy ha a tárgyalások a román pártokkal nem vezetnek eredményre, újra közgyűlést hívnak össze.

Aranylakodalom. Timișoara-i tudósítók jelentik: Várnay Ödön ny. főerdőtanácsos és felesége, sz. Tibély Etelka bensőséges családi ünnep keretében ünnepelték meg házasságkötésüknek féléves évfordulóját. Házasságukat 1886 szeptember 19-én kötötték meg Selmeczbanynán, az erdészek, bánvászok és kőhászok ősi városában. Az évforduló alkalmából a püspöki székesegyházban a nagymise után Kayser Lajos pápai prelátus újból megáldotta frigyüket. Az aranylakodalmas házaspár két gyermekük: Várnay Elemér ügyvéd és dr. Vuchetich Endre főszerkesztő neje, Várnay Etelka, menyüke, vejük, két unokájuk: Fehérke és Ploska, rokonaik ismerősök és nagyszámú barátai körében ünnepelték meg a szép évfordulót.

Halálozás, Timișoara. Sajat tud. Ma délelőtt 78 éves korában meghalt Resch K. Géza timișoarai apátplébános édesapja Resch János kereskedő. A Timișoaran köztszövetnek és közbecsülésnek örvendő öreg úr halála az egész város lakossága körében nagy részvétet keltett. Resch Géza apátplébánost a gyász hír Lindevitzben érte, ahol egészségének helyreállítása miatt tartózkodott Resch Jánost a Schlauch kápolnában ravatalozták fel. Temetése iránt még nem történt intézkedés.

Megkezdődött az érettségi. Timișoara. Sajat tud. Az őszi bakkalauretus vizsga — pótvizsga — kedden megkezdődött. Százötven jelentkező iratkozott fel a vizsgára.

Elutasította a cluj-i közigazgatási bíróság a magyarság felebbezését a tg.-muresi kulturpalota ügyében. Targu-Mures. Sajat tud. Jelentettük annak idején, hogy a városi időközi bizottság, Dandea elnök javaslatára a csodaszép Kulturpalotát, odaajándékozta a Fundatia Carol kulturegyesületnek. Az időközi bizottság határozatát a Magyar Párt elnöksége a város magyar polgárságának nevében megfelebbezte a cluj-i közigazgatási bírósághoz, mely szombaton tartotta ez ügyben első tárgyalását. A bíróság előtt dr. Asztalos Sándor ügyvéd jelent meg a magyarság nevében s kifejtette, hogy Tg.-Mures polgársága két és félmillió aranykorona költséggel építette fel ezt a gyönyörű palotát és az ajándékozás ténye súlyos vagyoni jogi kárt jelent a polgárságnak. Dr. Asztalos szerint az időközi bizottságnak előzetes minisztertanácsi engedély nélkül nem volt joga ilyen határozatot meghozatalára, s így mint törvénytelen, hivatalból is megsemmisítendő. Dr. Asztalos végül kért a közigazgatási bíróságot, vegye figyelembe a polgárság felebbezésébe foglalt indokokat s helyezze hatályon kívül az elajándékozási határozatot. A bíróság ezután határozathozatalra vonul vissza és a Magyar Párt felebbezését elutasította. Dr. Asztalos Sándor az ítéletet a bucarestii legfelsőbb közigazgatási bírósághoz megfelebbezte, amely végső fokon dönt a kulturpalota sorsa felett.

Alkoholmérgezésben meghalt egy négyéves gyermek. Timișoara. Sajat tud. Ség közszében Albert János gazdálkodó négyéves István nevű fiacskája, mielőtt a szülők a földet megmunkálták, egy pálinkával telt üveghez jutott és kiitta. Az üvegben fél liter pálinka volt, a folyadék egy része ki is ömlött. Amikor a kis fiúcska nagyobik bátyja a szobába lépett, a gyermeket a földön fekvő találta. Ugy gondolta, hogy alszik s azért az ágyra fektette. Mikor a szülők a munkából aludt, de észrevették, hogy valami baja van és orvost hívtak. Megtalálták aztán az üres pálinkás-flaskót is, ami mindent megmagyarázott. Az orvosi segítség hiábavaló volt: a gyermek alkoholmérgezésben meghalt.

Meghalt Tornay János festőművész. Budapesti jelentik: Tornay János, a neves magyar festőművész 67 éves korában meghalt. Az elhunyt négyéves egyike volt Munkácsy Mihály még életben lévő tanítványainak. Mindig rajongással beszélt a „Siralomház” és az „Ecce Homo” lángelkű mesteréről, akinek irányítása egész pályájára döntő hatással volt. Tornay egyike volt azoknak, akik a világhírű magyar festőművészt alkotó erejének teljében látták és csodálhatták meg párizsi műtermében. Ugyancsak növendéke volt Tornay a magyar és az egyetemes képzőművészet másik nagy halhatatlanjának, Székely Bertalanak is. Ők ottlakták a most elhunyt jeles magyar festőművészetüket, amellyel Tornay később annyi sikert szerzett. Tornay alföldi képekkel szerepelt a tárlatokon. „A juss” című lenyűgöző hatású vásznával 1901-ben a Ráth-díjat vitte el. „Édesanyám a szobájában” című képe pedig a pesti Szépművészeti Múzeum galériáját ékíti. Az utóbbi években Tornay visszavonultan élt és inkább magának festgetett.

Panasz a postai kézbesítés ellen

Testvérünk a „Néplap” hasábjain már napokkal ezelőtt állandó rovatot nyitottunk fenti cím alatt, a nyilvánosság előtt helyet adva azoknak a panaszoknak, amelyek a közönség köréből lapjaink rendetlen kikézbítésével kapcsolatban hozzánk befutnak. Ezt a rovatot a „Magyar Lapok”-ban is állandósítottuk és ezúton is felhívjuk az illetékes postahivatalok figyelmét a rendetlen postai kikézbítésre.

Krisztinecz Gyula s. lelkész úr, Comlosul-Mare, judetul Timiș, a Magyar Lapokat 2—3 napos kihagyással kapja.

Ugyanez a helyzet **Milnár István „Néplap”** előfizetőnkéül is, **București, Calea Ducești 96** etaj I.

Kérünk sürgős intézkedést, fenti zavarok megszüntetésére.

Kühnelt-Leddihn Erik

Jezsuiták Nyárspolgárok Bolsevikik

Az apokaliptikus orosz titok,
az ellene küzdő misztikus
front grandiózus regénye.

Ára 120 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál.

A tanácsos urat lopásos érték. Carei. Sajat tud. Capleni községben Poosz Ferenc kocsmáros észrevette, hogy valaki állandóan dézsmálja a pénzt. Figyelni kezdték a vendégeket s Pooszné szombaton észrevette, hogy Csikós György gazdálkodó, aki a községi tanácsnak is tagja, többször is bement a kocsmába. Lesbe állott. A tanácsos úr tényleg újra megérkezett s mikor látta, hogy a nagyteremben senki sincs, bement a söntésbe, melynek ajtaja nem volt kulccsal bezárva s a pénzesztől több marék pénzt zsebre vágott. Több emberrel éppen akkor lépett elő a kocsmárosné, mikor marékkal dugta zsebre a pénzt. A szarkatermészeti tanácsos urat lefogták s átadták a csendőrségnek. Csikós a szoros dézsmálással okozott kárt magára vállalva, kiegyezett a kocsmárosal s a nyomozás most abban az irányban folyik, hogy nem voltak-e tette társai.

Repülőgépen tér vissza Amerikából Bucarestibe Papan főhadnagy. Bucaresti tudósítók jelentik: A „Capitala” című bucarestii lap értesülései szerint Papan, a kiváló román repülő, aki legutóbb nagy sikerrel szerepelt a losangelesi repülőversenyen, repülőgépen fogja megtenni az utat Amerikából Bucarestibe.

Sarlóájával egy leány halálos sebet ejtett az út bántalmazó legényen. Timișoara. Sajat tud. Wengler Miklós grabati gazdálkodó kukorica-területen a basarabiai illetőségű Reichardt Adél cselédlány valami miatt összeveszett az ugyancsak Basarabiából való Waldemann Adalbert béreessel. Veszekedés közben a béres arculította a leányt, aki viszont haragjában a kezében lévő éles sarlóval ütött egyet a béres felé. A sarló Waldemannt a térdén találta s azt csaknem kettévágta. A seb igen erős vérzésnek indult. Amíg a leány a szomszéd földéken dolgozó gazdákat értesítette s azok kocsin orvoshoz akartak vinni, az országúton elverték és meghalt. A leányt az ügyészség intézkedésére őriztette vette a csendőrség.

Elfelejtette a nevét és lakását. Arad. Sajat tud. A rendőrség épületétől alig néhány lépésnyire egy idősebb asszony szólította meg a szolgálatot teljesítő rendőrt, akit arra kért, hogy kísérje őt a rendőrségre. A rendőr eleinte utbagaztatással akart szolgálni, de a nő kijelentette, hogy néhány háznál sem bírja tájékozni magát s ezért csak úgy juthat az ügyeletes tiszt elé, ha valaki hozzá vezet. A rendőr ezek után abban a hitben, hogy az idős nő valami fontos ügyet óhajt közölni a rendőrségre vezette. Az ügyeletes tiszt előtt az asszony elmondotta, hogy azért van szüksége a rendőrségre, mert hirtelen elfelejtette, hogy hol lakik, családi viszonyairól sincs fogalma, csupán annyira emlékszik, hogy Gyüre Józsefnének hívják. A bejelentő hivatalban átkutatták az összes bejelentő lapokat. Gyüre Józsefné nevét azonban nem találták meg. Az idős nő ismételtén foggatóra fogták, de nevén kívül, amelyhez csökönnyösen ragaszkodott, kitértől semmiféle más felvilágosítást sem tudott adni. A rendőrség most igyekszik a különös betegségekben szenvedő nő hozzátartozóit felkutatni. Az sincs kizárva, hogy a vidékről került be Aradra. Idős korban, súlyos érzelmeszedés következtében előfordul az ilyen hirtelen jött teljes feledékenység, valamint az, hogy eltévednek a betegek s nem tudnak hazamenni.

A vihar miatt a Dunába fullt egy kiránduló társaság. Belgrádból jelentik: Hétfőn délután nagy vihar pusztított a Belgrád és Pancsova közötti útvonalon. Egy öttagú társaságot a Dunán ért a vihar, csónakuk felborult, három férfi és egy nő a Dunába fulladt, csak egy férfi tudott a partra vergődni. A vihar óriási anyagi kárt is okozott épületekben, állatokban és a még mezőn levő terményekben.

Csávossy Elemér S. J.

A nagy király nyomdokain

Egy egész éves szülő elmekedés ez, mesteri bravúrral földolgozva és olyan beállítással, hogy világi és egyházi egyformán használható.

Ara kartonkötésben 232 lei és porto.

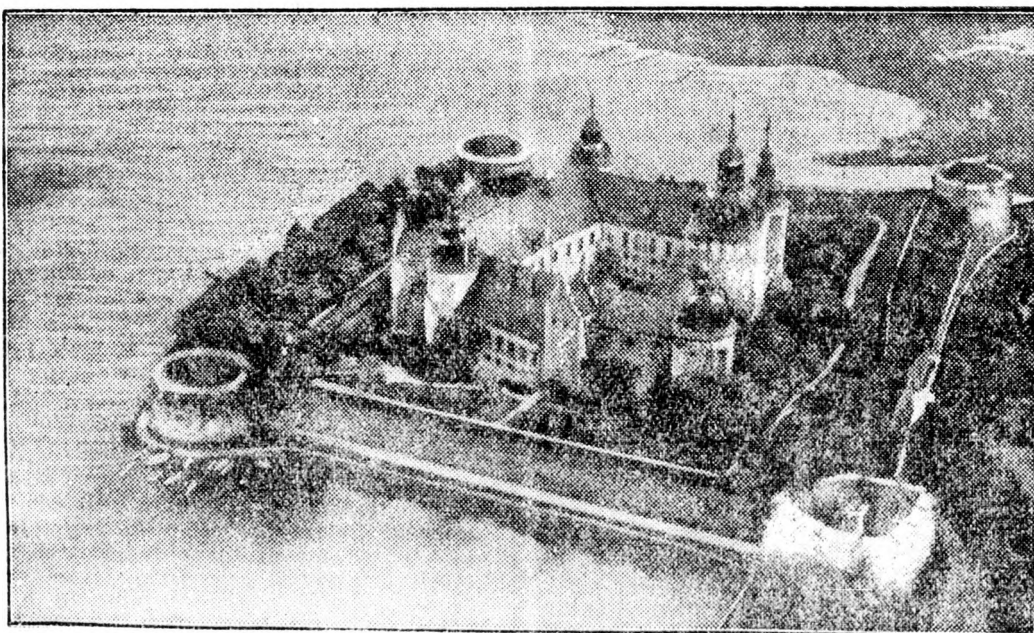
Kapható könyvosztályunkban

* **Elkerülhetjük-e a szenvedéseket?** Egészen bizonyos, például a reumatikus betegségeknel, melyeknek erősségét különösen az esős időben érzik meg az ember. Elegendő, ha minden este egy kis kanállal egy kis vízben URODONAL-t vesz be. Ezt az orvosságot borban is be lehet venni. Az URODONAL megszünteti a szenvedést és felfrissíti a szervezetet. Különösképpen a téli időben használandó.

Gépfegyverekkel elfojtották a sopron melletti fegyház fegyencélázadását. Sopronból jelentik: Vasárnap délelőtt súlyos természetű fegyencélázadás történt a sopron-kőhidai fegyházban. A fegyencek már a reggeli alatt zúgolódtak. A reggeli utáni sétán az egyik fegyenc cigarettára gyújtott, ami tudvalevőleg tilos a fegyházban. Amikor a fegyőr figyelmeztette, hogy nem szabad cigarettázni, a sétáló fegyencek megálltak és a megfenyegetett társuk s a fegyházor köré csoportosultak. A fegyházor helyzete annyira szorongatott volt, hogy vészjelet kellett leadnia. A vészjelre száz fegyveres fegyházor sorakozott fel a 900 fegyencsel szemben s a fegyházigazgató segítségért telefonált a városőrséghez, amely azonnal a fegyház elé vonult s gépfegyvereket állított fel szemben a fegyencekkel a fegyház kapujában. A fegyencek végre is belátták, hogy nincs mit tenniük és megadták magukat. A környéken hamarosan szétfutott a fegyencélázadás híre és nagy izgalmat keltett.

Aki a saját holttestét kereste. Az egyik rigai strandon nagy riadalom támadt, mert a fürdőmester a kabinsor mögött egy kerékpárt és ruhadarabokat talált, amelyeknek tulajdonosát nem bírta előkeríteni. Riadót fuvatott, mert azt hitte, hogy a fürdőző biztosan belefult a tengerbe. A fürdővendégek is siettek felkutatni a szerencsétlent. Lebuktak a tengervízbe s egy fiatal ember lelkes buzgalommal vett részt a munkában, amíg végre esteledvén, haza kellett térnie. Ekkor érte a nagy meglepetés: ruháját és biciklijét a rendőrség lefoglalta, mert azt hitték, hogy az a vízbe fult idegené. A fiatal ember tehát egész délutánját azzal töltötte, hogy saját holttestét kereste. Tiszta szerencse, hogy élve találta meg önmagát.

Megölte a szilvas gombóc. Targu-Mures. Saját tud. Péterfia Károly erneuli szőlősgazda megparancsolta feleségének, hogy annyi szilvas gombócot csináljon ebédre, amennyit csak tud. Péterfia Károly kedvenc eledeléből 72 darabot el is fogyasztott, de azután rosszul érezte magát s később egy szőlőtöke árnyékában halva találták. A boncolásnál megállapították, hogy közel három kilónyi szilvas gombócot evett meg, ami szívrohamot okozott.

Régi vár déli Svédországban.

E történelmi emlékü ősi falak között kötötték meg az északi államok szövetségét.

Száz francia mérnök érkezett Romániába. Bucurestiből jelentik: Turnu-Severinnél száz francia mérnök érkezett az országba. A francia műszaki szakemberek előbb Bucurestibe utaznak majd az ország több ipari központjait látogatják meg, többek között Clujra is elmennek.

Mágnessel szedik össze az utakon a szegeket. Bármilyen pompások is Amerika autójai, ott is számos defekt fordul elő. A teherautókról lezazó éles vashulladékok, a lovak patkóiból kihulló szögek gyakran megállítják az autósokat. Az autós közönség nyomására egyes amerikai államok most jobban karbantartják az utakat. Különleges teherautókat készítettek, amelyeknek minden felszerelése egy hatalmas elektromágnes, melyet az autómotor által megajtott dinamó táplál. A teherautó tíz kilométeres sebességgel halad az országúton és az elektromágnes minden vasdarabot felszed az utastról. Időnkint az elektromágneset a kocsi emelik és az autót kikapcsolják, majd ismét lebillentik a mágneset, bekapcsolják az áramot és újra megindul az ócskavasgyűjtő-üzem. Ezek az újrendszerek kocsi nagyon jól beváltak és egyre több állam vásárol belőlük. Kezelésük egyszerű.

Repülőteret építenek Tg.-Muresen. Saját tud. Jelentették, hogy bucuresti-Tg.-Mures között a kormány repülőjárat létesítését tervezi. Most a kormány leiratára a város vezetősége elhatározta az átmeneti repülőter építését. A vármegye Ungheni határában a repülőternek megfelelő területet adott, de az oda vezető utakat pedig a város és Ungheni község közösen építik meg. A repülőterhez Tg.-Muresről autóbusszon fognak közlekedni.

A két ballábás hölgy. Lubitsch Ernőt egyszer felkereste egy fiatal hölgy, aki filmszínésznővé szeretne volna magát kiképeztetni.

— Mutassa a lábait — rendelkezett Lubitsch. A lány pirulva mutatta meg az egyik lábát.
— És a jobb lába?
— Az éppen olyan, mint a bal — pirult még jobban a lány.
— Szerződtem — jelentette ki Lubitsch. — A legközelebbi filmben fel fog lépni, mint „A két ballábás hölgy”.

Készülődés a világbékere.

Angol haditank, melynek legénysége gázálcot visel.

* **Ha fáj a feje és szédül,** ha teltséget, bélizgalmat, gyomorégést, vértódulást, szorongást vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epekiállítását fokozza, az anyagcserét megélénkíti és a vérkeringést felfrissíti. Az orvosok ajánlják.

SPORTHIREK

Nem állítanak fel sportminiszteriumot. Bucuerstiből jelentik: Nemrég híre járt annak, hogy a kormány külön sportminiszteriumot fog felállítani. A bucurestii lapok közlése szerint a tervet egyelőre levették a napirendről.

Románia atlétacsapata elutazott Athénba. Bucurestiből jelentik: A válogatóverseny után kijelölték a román atlétákat, akik a Balkán olimpián szerepelni fognak. Az összeállítás a következő: 100 m: Ghitescu, Liess. 200 m: Jordache, Liess. 400 m: Nemes, Jordache. 800 m: Manea, Lapusan, 1500 m: Dinu Cristea, Manea. 5000 m: D. Cristea, Lahny, 10.000 m: D. Cristea, Lahny, 110 m-es gátfutás: Maesciuc, Negru. 400 m-es gátfutás: Lapusan, Maesciuc, maraton: Gáll, távolugrás: Jonescu, Kreisel, hármassugrás: Calistrat, Kreisel, súlylökés: Gurău, Havaletz, diszkosz: Havaletz, Gurău, kalapács: Biró, Bodea, gerely: Vamann, Csáklány, 4x100 m: Liess—Ghitescu—Kriesel—Jordache, 4x100 m: Nemes—Jordache—Liess—Lazar, 800—400—200—100 m: Manea, Nemes, Ghitescu, Liess. A csapat már el is utazott Athénba.

Összeállították CFR elleni magyar egyes csapatot. Budapestről jelentik: A hétfő délutáni válogató edzés után összeállították a Hungária Ferencváros Újpest vegyes csapatát, amely szerda délután a bucurestii CFR ellen játszik. Az együttes a következő: Hóri, Futó, Joós, — Hámori, Seres, Balogh, — Tancos, Tátrai, Müller, Horváth, Kemény. Tartalékok: Kutasi, Pusztay és Farkas. A CFR „11”-e valószínűleg a következő lesz: Lăpusneanu, — Wetzer, Rosculeț, — Vintila, Rosinaru, Cuedan — Moldoveanu, Barátky, Auer, Raffinszky, Bogdan.

Új román atlétikai rekordok. Bucurestiből jelentik: Az atlétikai válogatóversenyek néhány elsőrangú eredményt hoztak: 5000 m: 1. Dinu Cristea 15 p. 32.2 mp. Országos rekord. Távolugrás: 1. Jonescu Crum 689 cm. Diszkoszvetés: 1. Havaletz 46.39 m. 800 m: 1. Manea 2 p. 09 mp. Hármassugrás: 1. Calistrat 13.91 m. Országos rekord. Gerelydobás: 1. Vamanu 57.10 m. 200 m: 1. Jordache 23.1 mp. 400 m: 1. Nemes 50.9 mp. Országos rekord. 110 m. gát: Negru 16 mp. Súlydobás: Gurău 13.75 m. 100 m: Liess 10.8 mp. 1500 m: Dinu Cristea 4 p. 14.2 mp.

Aranyéremmel tüntették ki Csik Ferencet Rómában. Rómából jelentik: A Lazzio sportegylet által rendezett nemzetközi uszóversenyen Csik Ferenc is indult, aki bár hűléssel küzdött, a 100 m-es gyorsúszásban 59.7 mp-el, az 50 m-es mellúszásban 32.2 mp-el győzött. A közönség nagy ünneplésben részesítette a magyar világbajnokot, akit a rendező egyesület az olasz szövetség aranyérmével tüntetett ki.

SZÍNHÁZ

A cluji színház csütörtökön megnyílik. A színház Clujon csütörtökön nyit a Hamlettel s a színház heti műsora a következő:

Folyó hó 24-én, csütörtökön este fél 9 órakor évadnyitó diszjeladás: **Hamlet.** (Shakespeare tragédiája, Arany János fordításában, Beethoven Eroica szimfóniájának kísérő zenéjével, Kádár Imre új rendezésében. Egyetlen 10 perces szünettel.)

Péntek fél 9: **Hamlet.**
Szombat délután 5: **Méltóságos asszony.** — Este 9 órakor: **A pármal hercegnő.** (Szilágyi és Dolecsko nagysikerű táncos operettjüdjonsága, Gróf László rendezésében, Solymosán Magda, Stefanidesz III, Miklóssy, Czopán, Jenel, Tompa, Csóka fellépésével. Fülöp Sándor szerződtetett tag bemutatkozása.)

Vasárnap délután 3 órakor: **Hajduk hadnagya.** — Délután 6 órakor: **Urillány.** — Este 9 órakor: **A pármal hercegnő.**

Hétfőn este fél 9 órakor: **A pármal hercegnő.**
Kedden délután 5 órakor: **Érettségi.** — Este fél 9 órakor: **A pármal hercegnő.**

Szerda este fél 9 órakor: **Szent Johanna.** (Bernard Shaw. világhírű színdarabja, ragyogó korthú díszletekkel és jelmezekkel. Rendező: Kádár Imre. — Fényes Alice, Kovács György, Tóth Elek, Tompa Sándor, Fargács Sándor, Borovszky Oszkár, Lantos, Simon György, Nagy István, Deésy Jenő, Fülöp Sándor, Csóka József a főszerepekben.)

Gázmaszk mindnyájunk fején

Amerika, Európa és Azsia polgári légvédelme

A fegyvereket nem a múzeumok számára gyártják: ez abból is kiderül, hogy a földgolyó ötvenegy államában hoztak polgári légvédelmi és gázvédelmi törvényt az elmúlt tíz év alatt. A törvények minden épkézláb embert nemre és korra való tekintet nélkül bevonnak valamilyen formában a légvédelmi és gázvédelmi gyakorlatokba.

A gázmaszk bevonult a kirakattárgyak sorába és az újabb építkezések legnagyobb részében bombafogó fődémszerkezetet, tűzbiztos padlást és bombabiztos óvóhelyet építenek. Az építészeti szaklapokban hosszú cikkek foglalkoznak a különböző vasbeton fődémek bombabiztonságával és olyan ház „csontvázak” építésével, amelyek könnyebben elviselhetők a robbanás, a ház vasbetonszerkezetével együtt egyes falak biztonsági szelepként hatnak és a robbanás csak ezeket a falakat nyomja ki, de a ház különben épen marad. A tűzoltóságok felkészülnek a thermit-elektron gyújtóbombák elleni küzdelemre és a foszforos gyújtóanyagok ellen árpapehelytől azbeszt-habig mindennel kísérleteznek.

A városi építészeti hivatalok Yokohamától Londonig mindenütt elkészítették, illetve elkészítik a földalatti villamos hálózat bombabiztos óvóhelyévé való átépítésének terveit és egyes nagyvárosok évenként visszatérő, jólismert eseménye már a légvédelmi nagygyakorlat, amikor a városban szirénajelre minden fény kialszik.

Anglia 1935-ben határozta el, hogy valamennyi polgárát ellátja gázmaszkkal. Ugyanekkor született meg a polgári légvédelem megszervezésének részletes terve. Angliát fő- és alkörzetekre osztották, minden körzet és csoport óvóhelyét kijelölték és gondoskodtak arról, hogy a körzeti vezetők jelentései alapján a központi vezetőség elkészítse a körzetek és csoportok élelmezéstervét.

Amerikában a polgári lég- és gázvédelmet az iparvállalatok és sportegyesületek révén készítik elő. Az erős egyesületi szellem Amerikában megkönnyíti az előkészületeket. A nagy amerikai gyárakban a munkásokat kéthetenként egyszer gázvédelmi gyakorlatokra rendelik, idejüket a munkaadó fizeti meg.

A Szovjet 1929-ben alapította meg az „Osoviachim”-ot. Ennek a szervezetnek több mint tízmillió tagja van és a célja az, hogy a Szovjetunió lakosságát nemre és korra való tekintet nélkül megszerveze a háborúra. Az Osoviachim nemcsak polgárvédelmi alakulat, mert hiszen arról is gondoskodik, hogy háború esetén a lakosság miképpen támogassa a küzdőket. Az O. tagjai lehet minden nő és férfi tizenéves korától haláláig. Az O. tagjai kötelesek résztvenni az évenként megtartott nagy légvédelmi gyakorlaton és évente többször különböző gázvédelmi gyakorlatokon vesznek részt.

Japán, a Szovjet veszedelmes ázsiai szomszédja már tíz éve folytatja a készülődést a jövő légi és gázháborújára. A gázvédelmi gyakorlatokat ezelőtt hét évvel tették kötelezővé. Az elemi iskolákban a gyerekek a palatábla és kréta után rövidesen megismerkednek a gázmaszkkal, kirándulásaikra magukkal viszik könnyű kis gázmaszkjukat, amelyet adott jelle negyven másodperc alatt kötelesek felvenni. A japán légvédelmi bizottság kötelezte a japán gyáriparosok szövetségét, hogy ne csak gázvédelmi gyakorlatokat tartson a munkássággal, hanem egyes hadiszempontból fontosabb iparágakban szoktassa hozzá az alkalmazottakat

Ovassátok és terjesszétok a Magyar Lapok-at!

ahhoz, hogy gázmaszkban dolgozzanak.

Egyes helyeken havonta kétszer, másutt csak egyszer a munkások másfél óra hosszat gázmaszkban állnak a gépek előtt, fűtik a kazánokat, végzik munkájukat. Ugyancsak kötelezi a japán légvédelmi program a gyárakat és nagy üzemeket, hogy egy bizonyos időn belül hatalmas óvóhelyeket létesítsenek. Hadiszempontból fontosabb iparokban már most kiképezik magukat a munkahelyeket bombabiztos óvóhelyé, úgyhogy ott légitámadás esetén is zavartalanul folyhasson a munka. Új gyárak és áruházak építésére csak az kap engedélyt, aki a legújabb légvédelmi építkezés szempontjai alapján készítette a terveket.

A francia gáz- és légvédelmet a belügyminisztérium 1931-ben kiadott rendelete szervezte meg. A francia polgári légvédelmi keret nem osztotta fel Franciaországot új körzetekre és alkörzetekre, a megyék és városok vezetőségét bízza meg a polgári légvédelem irányításával, illetve ellenőrzésével. Japánhoz hasonlóan Franciaország is igen nagy súlyt helyez a légvédelmi építkezésekre. Párizs óvóhelyeiről nemrég könyv is jelent meg. A légvédelmi és gázvédelmi oktatás munkáját tartalékos tisztek látják el.

Olaszország foglalkozott talán az összes európai országok közül a legbehatóbban pol-

gári légvédelme és gázvédelme megszervezésével. A minden oldalról támadás veszélyének kitétt olasz csizma városai csak a legtökéletesebb megszervezés mellett védhetők meg.

Olaszországban a polgárvédelmet és a városvédelmet a hadügyminisztérium egyik osztálya szervezi és vezeti. Külön alosztály gondoskodik a kikötő és kikötővárosok polgári lakosságának háborúra való előkészítésével. Az intézkedések sora foglalkozik a műemlékekkel és a történelmi emlékekkel, amelyeknek megvédése a passzív légvédelem egyik legfontosabb része. A rendelet végrehajtási utasítása hangsúlyozza: mindent el kell követni, hogy egy esetleges harcban az olasz föld hatalmas múltjának több ezer éves emlékeiben kár ne essék.

Németország lég- és gázvédelmi előkészületeit végtelenül megkönnyítette a nemzeti szocialista Németország erős megszervezése. A német lakosság nagy része katonai jellegű vagy legalább is fegyelmi alakulatok tagja, az összes intézkedéseket máról-holnapra végre lehetett hajtani. Göring minisztereinek, aki a háborúban pilótatiszt volt és azóta is igen sokat foglalkozott a repüléssel, nagy súlyt fektet a légvédelem tökéletes megszervezésére. Ő alapította meg a „Technische Nothilfe”-t, amely az elgázosított vidékek gáztalanítását és a különleges gyújtóbombák ártalmatlanná tételét végzi.

Lengyelországban már 1923-ban megalakították a gázvédelmi szövetséget. Később ez a szövetség egyesült a légvédelmi ligával, a liga kerületre és 300 körzetre osztotta az országot és varsói központjából végzi az irányítás munkáját. — Romániában a „Gázvédelmi Társulat”, Jugoszláviában a Vörös Kereszt, Ausztriában a Vörös Kereszt légvédelmi bizottsága, Csehszlovákiában a Polgári Légvédelem Tanácsadó Testülete irányítja az előkészületeket.

WALDO ROBESON.

SPORT

A magyar-osztrák mérkőzésen

Vasárnap dől el a középeurópai futballfelsőbbtség kérdése

A valószínű magyar és osztrák csapat-összeállítások

A vasárnapi magyar-osztrák válogatott mérkőzés áll az európai sportközönség érdeklődésének homlokterében. Mindkét oldalon komoly előkészületeket tesznek a találkozóra, amely hivatalosan eldönteni, hogy melyik ország veszi át a vezetőserepet Középeurópában. Az Austria K. K. győzelme után az osztrákok az esélyesebbek.

*

Bécsből jelentik: Meisl vasárnap Dornbachban „figyelt”. Az Admira—WSC mérkőzést nézte és elégedetlenül ment haza. Csak növekedett elégedetlensége, amikor beszámolt nekik az Austria—Rapid mérkőzés eseményeiről. Az öreg Lueff volt a mezőny legjobb embere! Akit csak kényszerűségből állított újra csatásorba a Rapid.

Akárhogy is alakulnak azonban a formák, hiába játszott gyengén az Austria, Bécsben biztosra veszik, hogy Meisl csapatában mégis 8—9 Austria-játékos foglal majd helyet. Meisl a „prágai” formából fog kiindulni. Csak szerdán este állítja össze csapatát Meisl, de nem sokban fog eltérni az alábbiaktól:

Zöhner (vagy Raffl) — Sesta, Schmaus — Adamek, Mock, Nausch — Zischek (vagy Vogl I.), Stroh, Sindelar, Jerusalem, Viertl.

Groteszkül hat, hogy a bajnok Admirából, amely jelenleg is veszített pont nélkül 17:0-as egyedülálló gólaránnyal vezet a bajnokságban, egyetlenegy játékosnak sincs kilátása arra, hogy bekerül a válogatottra.

De Meisl azt mondja, hogy tudja mit csinál.

*

Budapestről jelentik: Vasárnap az esti órákban alkalmunk volt beszélgetést folytatni Dietz Károly dr szövetségi kapitánnyal, aki végignézte a Nemzeti—Budai meccset, a Ferencváros—Phöbus mérkőzés első félidőjét, majd autóval átpendlizett Újpestre és ott megszem-

lélte az Újpest—Kispest küzdelmet is. Impreszióiról a következőket mondotta Dietz kapitány:

A Ferencváros—Phöbus mérkőzésen a középcsatár problémája foglalkoztatott legjobbat. Nem tudok dönteni Solti és Toldi között. Solti kitűnően irányított, de volt néhány helyzete, melyet be kellett volna lőnie. Toldi sokkal kevesebbet volt játékban, viszont meglepően jól oldotta meg a helyzeteket. Persze nem tudom, mi baja van Soltinak. A szélsők közül bizony az öreg P. Szabó tetszett legjobban! P. Szabó mindig tart egy jó átlagot. Az összekötők közül Turay II. tetszett nekem a legjobban. Tátrai mint csikó elő van jegyezve nálam. A fedezetek közül Hámori határozottan jó volt, Lázár is szépen, finoman játszott, de keveset volt játékban. Polgár egész jó centerhalf lesz! A háttérdek közül Weber volt a legjobb. Kutasi nagyon szépen védett, de nem tudom, vajjon valamennyi védése szándékos volt-e...

Újpesten Vincét láttam — de Szücs és Seres is kielégített. A másik oldalon Nemes és a Székely gyerek tetszett nekem. A védelem baloldalán baj van. Nem mondom — szól elgondolkozva a kapitány — Fekete odaát nem volt rossz, de nem nyújtotta azt, amivel eddig annyira elkényeztetett bennünket.

A ma délutáni futballal egyébként meg vagyok elégedve és sok gondomat vette el az, amit láttam. Hogy többet ne mondjak, Vincze feljavulása nagyon megnyugtató.

Dietz Károly dr a további beszélgetés során a kritikus pontokról még egynéhány rövid véleményt mondott s ennek alapján nem nagy jóstehetség kell ahhoz, hogy kitaláljuk a végleges csapatot. Szerdán este Dietz dr minden bizonnyal a következő együttest fogja nyilvánosságra hozni:

Szabó—Fekete, Biró—Seres, Szücs, Lázár — Sas, Vincze, Toldi, Cseh, Titkos.

KÖZGAZDASÁG

Az összes európai vasutak bevezetik az olcsó személytarifájú nemzetközi cserevonatokat

Románia is csatlakozott a mozgalomhoz

Ugy idegenforgalmi, valamint kulturális és gazdasági szempontból is különös jelentősége van annak a tanácskozásnak, melyet Európa vasútállatainak a Nemzetközi Vasútszövetségbe (Union Internationale des Chemins de Fers) tömörült képviselői a napokban tartották meg Budapesten. Az értekezleten az angol, francia, belga, olasz, német, svájci, román, csehszlovák, jugoszláv és lengyel vasutak képviseltették magukat és résztvettek a tárgyalásokon Scheu dr. a Szövetség elnöke, valamint Lanard, az olasz államvasutak vezérigazgatója, aki egyben az értekezlet legfontosabb tárgya: a nemzetközi cserevonatok ügyének előadója és az egész akció kezdeményezője.

Az olcsó tarifájú személyszállító cserevonatok rendszeresítésének úttörője Olaszország volt, mely csakhamar felvette az összeköttetést Svájjal, Ausztriával, Magyarországgal és Németországgal. Románia is bekapcsolódott ugyan, de az első kísérletek rendezési hibái miatt nem fejlődhetett ki az intézmény, — úgy, hogy az úgy el is aludt. Most azonban a mindinkább erősülő utazási kedv igen alkalmas légkört teremtett a nagyhorderejű terv nemzetközileg intézményesített kiérlelésére s így elérkezett az ideje annak, hogy a cserevonatokat valamennyi európai vasútállalat bevezesse. Érdekes és mindenesetre kedvező jel, hogy Románia is örömmel csatlakozik a nemzetközi szövetség tervéhez, holott a korábbi években a CFR feltűnően mérsékelt érdeklődést tanúsított a cserevonatok irányában. Uglátszik, végre átlátják az illetékes helyeken, hogy az idegenforgalom igen komoly dolog, főltte napirendre térni többé nem lehet, annál kevésbé, mert a külföldi utasok beözönlése révén friss pénz szivárog be az országba s ennek a nemzetgazdaság látja kimutatható hasznát.

A Nemzetközi Vasútszövetség ugyan nem döntő, csak véleményező és kezdeményező szerv. Minthogy azonban Európaszerte kivételes tekintélynek örvend, — javaslatai csaknem egyenértékűek a határozatokkal. A budapesti több napig tartó tárgyalásokon pedig egyhangulag kimondotta, hogy a személyszállító nemzetközi cserevonatok érdekében nagy propagandát fejtenek ki s a cserevonatok, személydíjzabásait, menetjegykedvezményeit az összes európai viszonylatokban egységes elvek

szerint szabályozzák. Ebben az ügyben a múlt évben már két nagy nemzetközi értekezlet volt az említett vasutak képviselőinek részvételével s ezeken az értekezleteken az egész Európára kiterjedő cserevonatforgalom tervezetének elkészítésével a MÁV-ot bízták meg s a tervező bizottság elnökévé Veress Gábor dr. MÁV igazgatót választották. Ennek a MÁV által immár elkészített tervezetnek a megvitatása volt most Budapesten és mint értesülünk, az igen magas színvonalon folyó vita eredményeiről arra lehet következtetni és számítani, hogy a nemzetközi vasúti egyezmények sorába a cserevonatok járatását becikkelyezik.

Kártékonyak-e a darazsak?

Ulmban méhfarmot létesítettek, mert régi tapasztalat szerint a méhek csípése jóformán az egyetlen jó orvosság a rheumatikus betegségek ellen. A méh különben is igen hasznos állat és bár csípéseivel kellemetlenné tudja néhány napra tenni a megtámadott emberek életét, mégis számtalan közmondás dicséri a méhek szorgalmát, takarékoságát és társadalmi szervezetét.

A méh tehát közszeretben álló állat.

Nem így a darázs, amely az embernek látszólag semmi hasznot sem hajt, ellenben nemcsak az érett gyümölcsöt teszi tönkre a kertészek nagy bosszúságára és kárára, hanem csípésével sok kellemetlenséget is okoz. A darazsak tehát az emberiség eddig megvetette és kártékony, elátkozott állatnak tartotta. Csak a mezőgazdaságtudomány legújabb felfedezéseiből tűnik ki, hogy a természetben semmiféle hiábavaló és hogy igenis a darazsak is hasznot hajtó állatok, ha eddig sokan nem is tudták ezt róluk. A darazsak fontos mezőgazdasági szerepe most Észak-Amerikában tűnt elő a legvilágosabban. Az Egyesült Államok déli részében a gyapotültetvényeket egy ismeretlen féreg támadta meg s féltő volt, hogy ez a féregfajta az egész gyapotaratást megsemmisíti. A kétségbeesett gyapotültetvényesek erre az amerikai növényorvosi laboratóriumhoz fordultak, ahol megállapították, hogy egyetlen mód van csak a gyapotültetvények megmentésére a növényzet állagának megsértése nélkül, az pedig az, ha egy olyan állatot találnak, amely ártalmatlan az emberekre és a gyapotültetvényekre, ellenben a szobanforgó kártékony féreggel táplálkozik. Végül is a zoológusok egy Egyiptomban előforduló darazsfajtát fedeztek fel, amely darazsfajta a legjobb étvágyal fogyasztja a gyapotültetvények kártevőit. Repülőgépeken azonnal hozattak ezekből a darazsakból és a küldemény nemsokára meg is érkezett. Óriási volt azonban az ültetvényesek csalódása, mert a darazsakból egy sem volt már élő, amikor a szállítmány a déli államokba érkezett. Ekkor újabb hajsza következett. Meg kellett állapítani az egyiptomi darazsak életfeltételeit és különleges csomagolásban repülőgépen vitték az új szállítmányokat Egyiptomból az Egyesült Államokba. A darazsaknak eme második szállítmánya szerencsésen meg is érkezett New-Yorkba, ahonnan repülőgépen szállították tovább az érdekelt államokba, ahol a gyapotültetvényesek aggodalommal lesik, hogy ültetvényeik kipusztítóját az egyiptomi darazsfaj megsemmisít-e, vagy sem?

Példaképek az életszeniség útján:

- Müller Lajos S. J.:**
Benigna Consolata nővér élete; a híres misztikus lélek élete, naplója, magánnyilatkozásai, ájtatosságai, tanácsai. Ára . . . . . 95 lei.
- Csávossy Elemér S. J.:**
Egy sir a Duna felett. Egy napjainkban elhunyt magyar vizitációs nővér élete, lelki fejlődése, sok követhető erény példája. Ára . . . . . 55 lei.
- Wagner:**
Mai lányok életstílusa; szentéletű fiatal lányok nevelőhatása, érdekes életrajza. Ára: . . . . . 60 lei.
- Endrőgy S. J.:**
Jézus nyomában. P. Pignatelli S. J. a a száműzött herceg életrajza, a jezsuitarend feloszlása idejéből. Rendkívül érdekes és tanulságos. Ára: . . . . . 115 lei.
- Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

Készült a Szent László-nyomda Rt. kőrtorgó gépén. Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5.

Élelmiszerárúsító kiskereskedők szabaddon árusíthatnak kenyeret is. Brasov. Sajat tud. Ismeretes a földművelésügyi miniszteriumnak az a rendelete, amely megtiltja a kiskereskedőknek a pékipari termékek árusítását és ezzel a joggal csak a pékiparosokat ruhazza fel. Brasov időközi bizottsága szombaton foglalkozott a fenti rendelettel és egyhangú vélemény alapján azt a határozatot hozta, hogy a miniszteriumnak ez a rendelkezése csak azokra a magánosokra vonatkozik, akik pékipari termékek készítésével foglalkoznak, de nem érinti azokat a kiskereskedőket, akiknek engedélyben fel van tüntetve élelmiszerárúsítási joguk. Az időközi bizottság e nagyjelentőségű határozatról táviratilag értesítette a földművelésügyi miniszteriumot.

Az Okleveles Gazdák Nemzetközi Szövetségének nagygyűlése Bécsben. Az Okleveles Gazdák Nemzetközi Szövetsége (FITA) most tartotta nagygyűlését Bécsben a Parlament épületében Leapie belga egyetemi tanár elnöksége alatt. Franco Angelini dr. olasz parlamenti tag főtitkári jelentését adta elő. Gioacchino Dallari dr. az okleveles gazdák helyzetét ismertette külön-külön minden európai államban. Több előadás hangzott el még a mezőgazdasági szakemberek fontos szerepéről, amelyeket élénk vita követett.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lei.

Adás-vétel

5 lámpás
telepes rádió Extradyne, nagy Philips hangszóróval, kütűnő állapotban adó 3000 leiért. Vidéki plébános, jegyző, földbirtokos urak részére ritka alkalmi vétel. Megtekinthető: Piața Unirii in a Fűlöp rádióüzletben, Oradea.

Eladó
12-13 éves fiúnak téli-és tavaszi kabát, Gojdu egyenruha sapkával és pulóver. — Mártonffy, Oradea, Str. Densușianu 25. szám.

Egy ebédli kredenc
és egyéb butorok eladó. Oradea, Str. Moldova 18. szám.

Eladók
birtokok, szőlők, üzletek, malmok, új magánházak és bérházak 250.000—10 millióig. Popovics iroda, Oradea, Strada Vlahuta 6. sz. Telefon: 167.

Alkalmazás

Szakácsné
főlvétetik. Barátkynál, Oradea, Strada Fabricelor 31. szám.

Jobb,
tisztességes lányt felfogad magános urinó. Oradea, Reg. Ferd. 69. I. 5.

Fiatal leány
házimunkára bejárónőnek felvétetik. Oradea, Str. Tichindeal 18-a sz. Lázár Józsefnél.

Oktatás

Zenker Margitnál
újabb szabászati és varró tanfolyam kezdődik október 1-én. Oradea, Bul. Regele Ferdinand 44. szám.

Lakás

Egy szobás, előszobás
garzon lakás, központban, november 1-ére kiadó. Cím: Oradea, Str. Moldova 2. szám.

Kiadó
egy udvari szoba-konyha, speizos lakás, összes mellékhelyiségekkel november 1-ére. Str. Eliade Radulescu No. 13.

Kiadó
kis szoba, kamrával október 1-ére. Oradea, Str. Simeon Stefan 24.

Két szoba,
fürdőszoba, terraszból álló modern lakás kiadó. Oradea, Str. Siorilor 13. szám.

Kiadó
3 szobás modern utcai balkonos lakás. Oradea, Str. Tache Jonescu 15. szám.

Egy szoba, konyhás
lakások kiadók. Oradea, Str. Codrilor 11.

Kiadó
egy utcai szoba, kis szobával, konyhával és mellékhelyiségekkel — október 1-től vagy azonnal is. Oradea, Strada Vilson 25.

Különféle

Elegáns és tartós
férfi, női cipő készült az Apolló cipő szalonban. Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 12. Apolló-palota.

Kerések
jó forgalmu bojegát vagy vendéglőt bérbe. Cím: Oradea, Str. Leaganului 12. szám.

4, esetleg 3 szobás
komfortos utcai lakás november 1-re kiadó. Str. Sztaroveszky 7.